

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

KAUNO PILĖNŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2014-12-19 Nr. A-22

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2014 m. lapkričio 3–7 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Violeta Gendvilienė

Išorės vertintojai:

Eimutė Kripienė, atsakinga už 1 srities „Mokyklos kultūra“, išskyrus temos 1.3. „Tvarka“ vertinimą;

Daiva Gaidamavičienė, atsakinga už 2 srities „Ugdymas ir mokymasis“ rodiklių 2.2. – 2.6. vertinimą“;

Ramunė Kaminskienė, atsakinga už 3 srities „Pasiekimai“ vertinimą, 1 srities „Mokyklos kultūra“ temos 1.3. „Tvarka“ ir 2 srities „Ugdymas ir mokymasis“ temos 2.1. „Bendrasis ugdymo organizavimas“ vertinimą;

Rima Kazlauskienė, atsakinga už 4 srities „Pagalba mokiniui“, vertinimą;

Rima Taurozienė, atsakinga už 5 srities „Mokyklos strateginis valdymas“ vertinimą.

Išorės vertintojai stebėjo 104 ugdymo proceso veiklas (99 pamokas, 5 neformaliojo švietimo būrelius), gilinosi į mokinių ir mokytojų veiklą pamokose, stebėjo jų elgesį ir santykius natūralioje aplinkoje: pertraukų metu, klasėse, koridoriuose. Vertintojai bendravo su mokytojais, mokiniais ir jų tėvais, pagalbos mokiniui specialistų komanda, aptarnaujančio personalo darbuotojais. Vyko individualūs pokalbiai su direktoriumi, pavaduotojomis ugdymui, susitikta su Metodine taryba, Vidaus įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija, Mokyklos taryba, Mokinių taryba. Išorinio vertinimo komanda išanalizavo mokyklos veiklos bei mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentus, pirminę mokyklos informaciją (toliau – MPI), Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos pateiktą informaciją apie akademinį mokinių pasiekimus rajono kontekste ir mokyklos perspektyvą savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkos kontekste (toliau – SPI).

Vertinant mokyklos veiklą, vadovautasi Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ĮSAK-608 „Dėl bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, naudotasi Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose aprašytais bendrojo lavinimo mokyklos veiklos rodikliais, informacijos fiksavimo formomis. Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė:

- „**labai gerai**“ – veikla yra nepriekaištinga, veiksminga, savita, kūrybiška (4 lygis); šiuo lygiu įvertintą patirtį galima paskleisti už mokyklos ribų;
- „**gerai**“ – veikla pakankamai kryptinga, tinkama, lanksti, turinti savitų bruožų (3 lygis); taip įvertintą mokytojų patirtį verta skleisti mokykloje;
- „**patenkinamai**“ – veikla yra priimtina, vidutiniška, ne visuomet prasminga ir veiksminga, t.y. veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti (2 lygis);
- „**prastai**“ – veikla neperspektyvi, neveiksminga, nekonkreči, rizikinga, veiklą būtina tobulinti (1 lygis);
- „**labai prastai**“ – veiklą būtina iš esmės keisti (N lygis).

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus mokyklos veiklos aspektus prie teiginių nurodomos temos (pvz., 2.3., 2.4.), veiklos rodikliai (pvz., 1.1.1., 1.1.2.) bei veiklos kokybės lygiai, kuriuos mokykla gali patikslinti Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijose. Ataskaitoje pateiktos išorės vertintojų išvados ir rekomendacijos yra priimtos bendru komandos susitarimu, įvertinus išorinio vertinimo metu surinktus duomenis.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad visus rekomenduojamus patobulinimus Kauno Pilėnų pagrindinės mokyklos bendruomenė gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodama vidaus išteklius ir, esant poreikiui, pasitelkdama išorės partnerius.

I. MOKYKLOS KONTEKSTAS

1980 metais buvo įsteigta Kauno 42-oji vidurinė mokykla, vėliau, t.y. 1998 m. Kauno miesto valdybos 1998-07-21 d. sprendimu Nr. 720 šiai mokyklai buvo suteiktas Pilėnų vidurinės mokyklos vardas. Vykdamas Kauno miesto mokyklų tinklo pertvarką, 2005 m. gegužės 5 d. prie Pilėnų buvo prijungta Kauno „Aukuro“ vidurinė mokykla. Pagal Kauno miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2012–2015 metų bendrąjį planą nuo 2012 m. rugsėjo 1 d. mokyklos struktūra pertvarkyta keičiant mokyklos tipą – iš vidurinės mokyklos į pagrindinę mokyklą. Nuo 2015 metų mokyklai numatomas progimnazijos statusas.

Mokykla priklauso Eigulių seniūnijai, kurioje iš viso yra 20 ugdymo įstaigų: 13 ikimokyklinio ugdymo, 2 pradinės, 2 pagrindinės, 1 progimnazija ir 2 gimnazijos. Mokyklos veikla vykdoma dviejuose pastatuose (Šiaurės pr. 73 (1–10 kl.) ir Ašigalio g. 23 (1–4 kl.)). Šalia mokyklos pastatų įkurti sporto aikštynai, kur mokiniai gali tobulinti sveikos gyvensenos įgūdžius.

Pagal mokinių skaičių Pilėnų pagrindinė mokykla ketvirta seniūnijoje. 2014–2015 m. m. čia mokosi 484 mokiniai. Daugelio mokinių šeimų, lankančių mokyklą, socialinė-ekonominė padėtis yra vidutinė. Pilnose šeimose gyvena 321 mokinys (66,3 proc.), nepilnose šeimose gyvena 163 mokiniai (33,6 proc.), 5,2 proc. mokinių gyvena šeimose, kurių vienas iš tėvų išvykęs į užsienį, 0,6 proc. mokinių abu tėvai išvykę į užsienį. Mokykloje mokosi 15 mokinių iš probleminių šeimų (3,1 proc.), disfunkcinių (asocialių) šeimų nėra. Nemokamas maitinimas skiriamas 64 mokiniams. Socialiai remtinos šeimos sudaro 13,2 proc. visų mokykloje besimokančių mokinių šeimų. Mokykloje mokosi 24 kalbos ir komunikacijos sutrikimų turintys bei 20 specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, iš jų trys individualių poreikių, vienas – su judesio sutrikimais. Mokymosi motyvacijos stokojantys 1–5 klasių mokiniai turi galimybę lankyti kompetencijos ugdymo centro „Ilgos dienos mokyklą“, o 6–8 klasių mokiniams po pamokų organizuojamos dalykų konsultacijos.

Keletą pastarųjų metų iš eilės (2010–2013) mokykloje buvo stebimas reikšmingas mokinių skaičiaus mažėjimas (žr. lentelę Nr.1).

Mokinių skaičiaus kaita

(Pastaba: minusinis procentas parodo mokinių sumažėjimą lyginant su praėjusiais metais).

1 lentelė

Mokinių skaičiaus mažėjimas	2010 m.		2011 m.		2012 m.		2013 m.		2014 m.	
	sk.	proc.	sk.	proc.	sk.	proc.	sk.	proc.	sk.	proc.
Miesto bendrojo ugdymo mokyklose	42008	4,64	39524	-5,91	36938	-6,5	32962	-10,8	31839	-3,4
Kauno Pilėnų pagrindinėje mokykloje	902	4,45	778	-13,7	602	-22,6	503	-16,4	484	3,8

Tačiau 2014 m. mokinių kaitos skirtumai mokykloje ir Kauno mieste minimalūs. Tikėtina, kad panašūs duomenys bus fiksuojami ir ateinančiais metais, nes mokyklos bendruomenė stengiasi tapti patrauklia mikrorajono vaikams, ypač koncentruodama veiklas į kompetencijų ugdymą „Ilgos dienos mokykloje“, informacinių technologijų naudojimą ugdymo procese ir integruotą pamokų organizavimą.

2014–2015 m. m. mokykloje dirba 3 mokytojai ekspertai (informacinių technologijų, lietuvių k. ir istorijos), 34 metodininkai, 12 – vyresniųjų mokytojų, 2 neatestuoti. Aštuoni mokytojai įgiję magistrų kvalifikacinius laipsnius. Mokykloje sukomplektuota pagalbos specialistų komanda: specialusis pedagogas, logopedas, socialinė pedagogė, psichologė. Visi mokytojai ir pedagoginiai darbuotojai turi reikiamą pedagoginį išsilavinimą. Mokyklos vadovai – trys pavaduotojos ugdymui ir direktorius – įgiję II-ąją vadybinę kategoriją.

Mokyklos edukacinės erdvės atnaujintos naudojant įvairių Mokyklų tobulinimo programos projektų paramą, racionaliai skirstant 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio ir nuomojamų patalpų lėšas: pakeisti mokykliniai baldai, grindų dangos, suremontuota valgykla, pirmojo aukšto fojė, aktų salė, iš dalies atnaujinta sporto salė, du aikštynai ir stadionai. Mokomuosiuose kabinetuose įrengtos šiuolaikinės mokymo priemonės (stacionarūs arba nešiojamieji kompiuteriai, 20 daugialypės terpės projektorių, 4 interaktyvios lentos, garso ir vaizdo įranga).

Mokyklos mokytojai paskutiniaisiais metais koncentruoja dėmesį į pamokos kokybę, daugiausia dėmesio skirdami pamokos planavimui, uždavinio kėlimui, šiuolaikinių mokymo metodų taikymui, mokinių pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo procedūroms bei darbo diferencijavimui ir individualizavimui pamokoje. Dalis mokytojų tarptautinėse ir respublikinėse konferencijose skaito pranešimus, dalijasi darbo patirtimi, įsijungia į Kauno miesto metodinių būrelių veiklas.

Mokiniai aktyviai dalyvauja konkursuose, varžybose ir pasiekia gerų rezultatų, o tenkindami saviraiškos poreikius dažniausiai renkasi menų (chorinio dainavimo, šokių) ir sporto (sportinių žaidimų, sveikos gyvensenos, krepšinio) būrelius. Nė vienas Čechėnijos aikštėje organizuojamas Egulių seniūnijos renginys neapsieina be šios mokyklos mokinių.

II. STIPRIEJI IR TOBULINTINI MOKYKLOS VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji mokyklos veiklos aspektai

1. Mokymuisi palankus klasių mikroklimatas (1.1.6. – 3 lygis).
2. Darbo tvarka ir taisyklės bei pageidaujamo elgesio skatinimas (1.3.1.;1.3.2. – 3 lygis).
3. Pakankamai kryptingi dalykų ryšiai ir integracija (2.1.3. – 3 lygis).
4. Paveikus neformalusis švietimas (2.1.5. – 3 lygis).
5. Tinkamas mokytojo aiškinimas ir ugdymo turinio aktualizavimas (2.3.3.; 2.3.2. – 3 lygis).
6. Vertinimas kaip informavimas (2.6.3. – 3 lygis).
7. Geri mokinių pasiekimai konkursuose ir varžybose (3.2.2. – 3 lygis).
8. Rūpinimasis mokiniais (4.1. – 3 lygis).
9. Geras mokyklos įsivertinimo procesas (5.2.1. – 3 lygis).
10. Aukštos kvalifikacijos ir tinkamo išsilavinimo personalas (5.4.1. – 3 lygis).

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Mokytojo veiklos planavimas (2. 2.1. – 2 lygis).
2. Išmokimo stebėjimas (2.3.4. – 2 lygis).
3. Mokymosi veiklos diferencijavimas (2.5.2. – 2 lygis).
4. Atskirų mokinių pažangos ir pasiekimų pamatavimas pamokoje (3.1.1. – 2 lygis).
5. Tėvų švietimo politika (4.5.2. – 2 lygis).

III. PENKIŲ VEIKLOS SRIČIŲ VERTINIMAS

1. MOKYKLOS KULTŪRA

Kauno Pilėnų pagrindinės mokyklos kultūra yra priimtina. Tradicijos ir ritualai, klasių mikroklimatas, asmenybės raidos lūkesčiai ir tvarka, bendru vertintojų sutarimu, vertinama gerai. Mokyklos vertybės yra viešai skelbiamos ir žinomos daugumai bendruomenės narių. Mokykloje vertinamas dėmesys kiekvienam vaikui, tačiau iš pokalbių su mokyklos bendruomenės nariais, stebėtų ugdomųjų veiklų protokolų analizės vertintojai daro išvadą, kad tik dalis bendruomenės narių atliepia mokyklos vertybes – žino ir supranta, koks elgesys mokykloje yra vertinamas, laikosi bendrabūvio normų. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, paaiškėjo, kad pamokose ne visada išnaudojamos vertybinio ugdymo galimybės. Tinkamas vertybinių nuostatų ugdymas stebėtas dailės ir technologijų (2a kl.), šokio (4c kl.), istorijos (8a kl.), rusų k. (10a kl.) pamokose. Mokykloje yra nusistovėjęs tam tikros tradicijos, o keičiantis mokyklos statusui – kuriamos naujos. Mokykla turi savo ženklą, vėliavą, giedamas Lietuvos valstybės himnas – kiekvieną pirmadienį prieš pamokas 1–4 klasėse ir prieš kiekvieną muzikos pamoką 5–10 klasėse. Priimtina įrengta mokyklos ir tautos istorijos ekspozicija, kur dalis mokytojų (daugiausiai 1–5 kl.) veda pamokas, leidžiamas laikraštis „Pilėnų mozaika“. Mokyklos tradicijomis rūpinasi dauguma mokyklos bendruomenės narių. Vertinimo metu pastebėta, kad dauguma mokyklos mokinių dėvi uniformas. Mokykloje paveikiai švenčiamos valstybinės ir tradicinės kalendorinės šventės, organizuojamos įvairios akcijos. Savitų bruožų mokyklai suteikia renginiai, skirti mokinių skatinimui, bendruomenės telkimui („Žvaigždžių diena“, „Pilėnų naktis“, Pilėnų dainų šventė, „Šlepečių diena“, „Apsikabinkime“, „Mokykla, branginu tave“, Penktokų krikštynos, Būsimųjų pirmokų šventė). Informacija apie renginius, mokinių pasiekimus yra skelbiama mokyklos informaciniuose stenduose, interneto svetainėje, fiksuojama mokyklos istorijos ekspozicijoje bei bibliotekoje. Apibendrinus pokalbius su mokyklos vadovais, Mokinių ir Mokyklos tarybomis, nustatyta, kad dauguma yra patenkinti mokykloje organizuojamais renginiais, kuriamomis ir puoselėjamos tradicijomis.

Nors renginiai, šventės, akcijos sutelkia bendrai veiklai mokinius ir mokytojus, tačiau besikeičiantis mokyklos statusas daro įtaką ir bendruomenės pasididžiavimo mokykla bei tapatumo jausmui. Mokytojai ir mokyklos vadovai siekia ugdyti mokinių pasididžiavimo mokykla jausmą kurdami estetišką, patrauklią ir modernią ugdymosi aplinką, organizuodami įvairias veiklas mokiniams, plėtodami neformalųjį švietimą. Mokyklos vestibulyje yra labai gerai besimokančių mokinių nuotraukų galerija, taip pat – įžymių Lietuvos žmonių, besimokiusių šioje mokykloje, nuotraukos. Išorinio vertinimo metu pastebėta, kad dauguma mokinių sveikinas, yra paslaugūs. Mokykloje svečius sutinka mandagūs budėtojai, yra susitarta dėl tėvų ir kitų asmenų sutikimo, priėmimo bei informavimo tvarkos. Mokinių saugumu rūpinamasi – mokykloje įrengtos stebėjimo kameros, budi mokiniai ir mokytojai. Kiekvieną rytą budintis vadovas pasitinka mokyklos mokinius ir jų tėvus mokyklos vestibulyje, priimtina kuriamas bendruomeniškumas ir solidarumas, atsižvelgiama į tėvų nuomonę, pageidavimus (pavyzdžiui, mokyklinių uniformų dėvėjimo tvarka, „Ilgos dienos mokyklos“ veikla). Tačiau remdamesi apibendrinta pokalbių su mokyklos bendruomene medžiaga, vertintojai teigia, kad tik dalis jos tapatinasi su savo mokykla, todėl tapatumo jausmas vertinamas kaip neišskirtinis. Šią išvadą patvirtina ir mokyklos vidaus įsivertinimo duomenys. Atsakomybę už bendradarbiavimą palankių santykių sukūrimą prisiima mokyklos vadovai, dalis mokytojų. Mokinių, mokytojų teigimu, tėvai yra kviečiami į renginius, organizuojamos atvirų durų dienos, dalis jų dalyvauja tėvų susirinkimuose, tačiau į veiklas aktyviau įsijungia tik pradinių klasių mokinių tėvai. Mokyklos veikla grindžiama priimtinu bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu. Tai patvirtina ir stebėtų veiklų protokolų medžiaga. Vertintojai išanalizavę stebėtų pamokų protokolų duomenis, konstatuoja, kad pamokose patenkinamai organizuojamas mokymasis bendradarbiaujant, vyrauja tradicinė mokymo (poveikio) paradigma. Veiksmingas mokymasis bendradarbiaujant stebėtas lietuvių k. (2b, 4c kl.), istorijos (8a kl.), matematikos (2a, 8b kl.) pamokose.

Išorės vertintojai konstatuoja, kad vertinimo savaitę dauguma mokinių pamokose jautėsi saugūs, pasitikėjo savimi, galėjo drąsiai reikšti savo nuomonę. Klasės mikroklimato palankumą mokymuisi

patvirtina stebėtų veiklų pamokų ir kitų veiklų apibendrinta informacija. (žr. lentelę Nr. 2).

Santykių, tvarkos, klasės valdymo apibendrintas vertinimas (N=99)

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
11 pamokų	44 pamokos	40 pamokų	4 pamokos
11,11 proc.	44,44 proc.	40,40 proc.	4,04 proc.

Tiek pradinio, tiek pagrindinio ugdymo centruose nustatytas vienodas klasių mikroklimato vertinimo vidurkis – 2,6. Daugelyje stebėtų pamokų mokytojai ir mokiniai vieni kitų atžvilgiu elgėsi pagarbiai. Išskirtiniai, nepriekaištingi santykiai stebėti lietuvių k. (2b kl., 4c kl.), informacinių technologijų (7a kl., 10a kl.), muzikos (6b kl.), matematikos (7a kl.), istorijos (8a kl.) pamokose. Pokalbiuose mokiniai ir tėvai patvirtino, kad yra patenkinti mokytojų ir mokinių santykiais pamokose. Mokyklos specialistai organizuoja tyrimus apie specialių ugdymosi poreikių mokinių savijautą pamokose, analizuoja patyčių paplitimą, tariaisi dėl mikroklimato gerinimo klasėse. Remiantis išvardytais faktais, klasių mikroklimatas vertinamas kaip vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

Išanalizavus mokyklos dokumentus, apibendrinus pokalbių su tėvų atstovais, mokytojais, mokiniais medžiagą, vertintojai daro išvadą, kad pažangos siekiai yra priimtini, o asmenybės raidos lūkesčiai vertinami gerai. Mokykloje tinkamai rūpinamasi įvairiapusišku asmenybės tobulėjimu. Ši išvalga grindžiama pastebėjimais: skiriamas tinkamas dėmesys mokinių saviugdai ir saviraiškai neformaliojo švietimo, ekskursijų, renginių metu, pakankamai kryptinga mokinių savivaldos veikla. Mokykloje paveikiai organizuojamos integruotos pamokos, projektai, akcijos (Tolerancijos, „Netylėk“, „Nebūk abejingas“, „Durys šypsosi“, „Klasė be patyčių“). Mokinių socialiniai poreikiai yra lanksčiai atliepiami kompetencijų ugdymo centre „Ilgos dienos mokykla“, socialinėje veikloje, įvairių integruojamųjų ir prevencinių programų metu. Pakankamai dėmesio skiriama pilietiniam mokinių ugdymui projektų, renginių metu, veikia muziejininkų būrelis. Nors strateginiuose mokyklos tiksluose numatyta ugdyti kiekvieno mokinio gebėjimą mokytis ir siekti pažangos, vis dėlto stebėtų pamokų analizė parodė, kad ugdomosios veiklos diferencijavimas ir individualizavimas kol kas neužtikrina kiekvieno mokinio savitumo ir galimybių poreikių.

Mokymosi pasiekimų lūkesčiai vertinami vidutiniškai. Mokyklos vertybėse pabrėžiama, kad svarbu kiekvienas mokinsys, tačiau vertinimo metu pastebėtas nepakankamas mokymo (-si) veiklų diferencijavimas įvairių poreikių mokiniams, žemas pasiekimų lūkesčių lygis pavienėse pamokose. Pokalbiai su mokytojais, vadovais, mokyklos dokumentų analizė patvirtino, kad mokinių pasiekimai yra stebimi, analizuojami Mokytojų tarybos posėdžiuose, Metodinės tarybos ir dalykų metodinėse grupėse, aptariamai klasių tėvų susirinkimuose. Vis dėlto dalies mokytojų lūkesčiai dėl mokinių pažangos galėtų ir turėtų būti aukštesni. Veiklų stebėjimo protokolų analizė parodė, kad trečdalis pamokų – labai gerai ir gerai suplanuotos, tačiau dalyje (3 proc.) stebėtų pamokų mokytojai neskatinė siekti aukštesnio rezultato. Daugumoje stebėtų pamokų (85 proc.) mokiniams buvo iškeltas aiškus uždavinys, kartu su jais aptartas, kaip pavyzdžiui lietuvių k. (5a kl.), matematikos (8b kl.), anglų k. (8a, 9a kl.) pamokose. Tačiau stebėta dalis pamokų (15 proc.), kai mokiniams uždavinys skelbtas nekonkretus, be pamatuojamų kriterijų. Remdamiesi minėtais faktais, vertintojai teigia, kad daliai mokinių ne visuomet sudaromos pakankamos galimybės asmeninius mokymosi pasiekimus palyginti su numatytais pasiekimų lūkesčiais.

Kauno Pilėnų pagrindinė mokykla siekia tobulėti: strateginiuose dokumentuose planuoja savo pažangą, numato laukiamus rezultatus. Vertinimo metu nustatyta, kad mokykloje planingai, tinkamai vykdomas vidaus įsivertinimas, tačiau įsivertinimo rezultatų panaudojimas nesistemiškas. Mokykloje bendradarbiauja dalykų metodinės grupės, mokytojai stebi kolegų pamokas, mokosi vieni iš kitų, kasmet organizuojama metodinė konferencija. Pokalbiai su pedagoginės bendruomenės nariais ir mokyklos dokumentų analizė patvirtina, kad dirbama grupėmis, bendradarbiaujama. Mokytojams sudaromos sąlygos kelti savo kvalifikaciją, dalis jų patys organizuoja seminarus ir dalijasi patirtimi su Kauno miesto bei Lietuvos mokytojais.

Tvarka vertinama gerai, išskyrus patenkinamai vertinamą aplinkos jausmą

Mokyklos vadovų, mokytojų, aptarnaujančio personalo, mokinių teisės ir pareigos yra apibrėžtos „Darbo tvarkos taisyklėse“ ir suderintos su darbuotojų išrinktu atstovu. Mokinių skatinimo sistema ir poveikio priemonės netinkamai besielgiantiems mokiniams detalizuojamos „Mokinio elgesio taisyklėse“. Abu dokumentai paviešinti mokyklos interneto svetainėje. Pokalbiuose su Mokinių taryba, Metodine taryba, mokyklos bendruomenės atstovais paaiškėjo, kad dauguma bendruomenės narių patenkinti sudarytomis darbo sąlygomis. Tvarkos ir drausmės reikalavimai yra aiškiai apibrėžti, suprantami: dauguma mokinių pertraukų metu elgiasi drausmingai, mandagiai. 34 stebėtose pamokose išorės vertintojai fiksavo drausmingą mokinių elgesį. Kaip stiprusis pamokos aspektas tvarkos ir taisyklių bei susitarimų laikymasis pažymėtas 25 pamokose (matematika 2a, 3b kl., anglų k. 2a, 4a kl., technologijos 6a kl., kūno kultūra 1b kl., lietuvių k. 1b, 2b, 5b kl.). Per pertraukas drausmę palaiko budintys mokiniai ir mokytojai. Koridoriuose kalbinti budėtojai teigė nepamenantys muštynių, didesnių tvarkos pažeidimo atvejų. Drausmingumas ir susitarimų laikymasis, vertintojų įsitikinimu, padeda kurti saugią aplinką mokykloje. Mokykloje sukurta tinkama skatinimo ir drausminimo sistema, kuri reglamentuota darbo tvarkos ir mokinių elgesio taisyklėse. Direkcija vertina mokytojų darbą ir jų ugdytinių pasiekimus: koridoriuje kabo stendas su padėkomis mokiniams už dalyvavimą įvairiuose konkursuose, varžybose, mokytojų kambaryje – stendas su padėkomis mokytojams už jų mokinių pasiekimus. Mokytojai pasveikinami žodžiu, minint Mokytojo dieną įteikiamos rašytinės padėkos, mokslo metų pabaigoje mokytojams organizuojamos išvykos. I aukšto fojė įrengtas labai gerai besimokančių mokinių nuotraukų stendas, pirmūnai mokslo metų pabaigoje apdovanojami padėkomis ir kviečiami į nemokamą ekskursiją po Lietuvą. Gerai besimokantys, mokyklos garbę konkursuose, varžybose gynę mokiniai besibaigiant mokslo metams turi teisę dalyvauti renginyje „Pilėnų naktis“. Dauguma bendruomenės narių patenkinti sudarytomis darbo sąlygomis, galimybe kelti kvalifikaciją. Pokalbiai su mokyklos bendruomenės nariais leidžia teigti, kad skatinimo ir nuobaudų tvarka suprantama. Kalbant su Mokinių taryba, mokiniais pertraukų metu, paaiškėjo, kad mokiniai žino, kokio elgesio iš jų tikimasi. Vertintojai konstatuoja, kad mokyklos bendruomenė kuria mikroklimatą, kuris skatina mokytis ir dirbti. Neabejotina, kad darbo tvarka ir taisyklės bei pageidaujamo elgesio skatinimas yra stiprieji mokyklos veiklos aspektai.

Mokyklos teritorija tvarkinga, viduje švaru. Tvarką ir švarą palaiko tiek aptarnaujantis personalas, tiek patys mokiniai ir mokytojai. I aukšto fojė jauki, estetiška, papuošta nuotraukų ir kitais informaciniais stendais, gėlėmis. Jaukumu išsiskiria pradinė klasių korpusas (Ašigalio gatvėje), jo koridoriuose mokinių poilsiui sustatytos įvairiomis spalvomis nudažytos kėdės, koridoriaus sienas dekoravo mokytojos ir mokinių tėveliai. Kai kurios mokyklos bendrosios erdvės taip pat jaukios: biblioteka, valgykla, aktų salė, tualetai – tvarkingi ir švarūs. Išorės vertintojai pastebėjo, kad, išskyrus II aukšto fojė mažai eksponuojama mokinių darbų (II aukšto fojė eksponuojami mokinių projektiniai darbai). Daliai kabinetų reikia remonto, atnaujinti baldus. Nelabai jauki ir šaltoka sporto salė. Mokyklos erdvės ne visada veiksmingai išnaudojamos bendruomenės poreikiams tenkinti – pokalbyje su Mokinių taryba mokiniai pageidavo minkštasiuolių arba nors paprastų suoliukų, kur galėtų pailsėti per pertraukas arba pabendrauti su draugais belaukiant neformaliojo švietimo užsiėmimų.

Mokyklos ryšiai vertinami vidutiniškai. Išanalizavus dokumentus, apibendrinus pokalbių su mokyklos vadovais, kitais bendruomenės nariais medžiagą, nustatyta, kad mokyklos vaidmuo vietos bendruomenėje neišskirtinis. Mokykla, organizuodama savo veiklą, įtraukia dalį vietos bendruomenės (mokytojai su mokiniais pristato savo veiklą ikimokyklinėse ir kitose įstaigose), bendravimas ir bendradarbiavimas yra priimtinas (Užgavėnės Eigulių seniūnijoje, koncertas „Giesmių giesmelė“ Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijoje). Informacinė, prevencinė veikla organizuojama bendradarbiaujant su Kauno miesto pedagogine psichologine tarnyba, Žaliakalnio policijos nuovada, A. Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla. Bendradarbiaudama su Kauno A. Smetonos gimnazija bei kitomis gimnazijomis, profesinėmis mokyklomis, ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigomis mokykla užtikrina ugdymo dermę. Sudarant mokymosi sąlygas įvairiose aplinkose, mokykla priimtina bendradarbiauja su Kauno miesto muziejais, Kauno miesto savivaldybės Vinco Kudirkos viešąja biblioteka, Kauno dramos teatru, Kauno valstybine filharmonija, Lietuvos banko rūmais ir kitomis įstaigomis. Pokalbiuose su Mokinių taryba, kitais

mokyklos bendruomenės nariais paaiškėjo, kad dauguma gerai vertina mokyklos veiklą, dalis aktyviai dalyvauja joje. Mokyklos įvaizdį padeda formuoti renginiai, atvirų durų dienos, informatyvi interneto svetainė. Nors mokyklos strateginiuose dokumentuose planuojama gerinti mokyklos įvaizdį, tačiau pavieniai straipsniai mokyklos bibliotekoje bei mokyklos istorijos ekspozicijoje rodo, kad tuo tikslu verta sustiprinti įvaizdžio kūrimą ir strateginę komunikaciją, išnaudoti visas viešųjų ryšių galimybes. Vertintojai teigia, kad aktyvios viešųjų ryšių technologijos padėtų formuoti teigiamą mokyklos įvaizdį, didintų jos patrauklumą.

2. UGDYMAS IR MOKYMASIS

Bendrasis ugdymo organizavimas vertinamas patenkinamai, išskyrus dalykų ryšius ir integraciją bei neformalųjį švietimą, kurie vertinamas gerai. Kauno Pilėnų pagrindinėje mokykloje mokytojai, įgyvendindami pradinio ir pagrindinio ugdymo turinį, rengia ilgalaikius planus. Mokyklos 2014–2015 m. m. ugdymo plano 13.3.2.–13.3.5. punktai numato ilgalaikių planų rengimo formą ir struktūrą. Dažniausiai mokymo ir mokymosi turinys planuojamas taip: laikotarpis, skyriaus tema ir valandų skaičius, mokinių gebėjimai pagal Bendrąsias programas, vertinimas, integracija ir tarpdalykiniai ryšiai, pastabos. Analizuojant planus pastebėta, kad dalis mokytojų tikslina ir koreguoja ugdymo turinį, pritaikydami jį savo klasės kontekstui. Tačiau išorės vertintojų komanda pastebėjo, kad, ir pateikiant bendrąją informaciją, ir planuojant mokymo bei mokymosi turinį, dalis mokytojų nesilaiko susitarimų. Mokyklos ugdymo plano 13.3.4.1. punktas teigia, kad,

„ilgalaikiuose planuose numatomos ugdymo turinio individualizavimo ir diferencijavimo atskirų dalykų pamokose formos ir priemonės“, tačiau tik dalis mokytojų pasinaudojo šia galimybe. Taip pat pastebėta, kad dalis mokytojų nesilaiko vieningų reikalavimų dėl užrašo planų tituliname lape, dalis planų nesuderinti metodinėse grupėse. Būtų tikslinga, planuojant ugdymo turinį, ne tik numatyti mokyklai bendrus planavimo principus, tačiau ir jų laikytis. Iš pokalbių su direktoriaus pavaduotojomis, Metodinės tarybos nariais paaiškėjo, kad mokyklos ugdymo planą (toliau – MUP) rengia direktoriaus įsakymu patvirtinta darbo grupė. Plano projektas svarstomas Mokytojų tarybos, planas suderinamas Mokyklos tarybos posėdyje. 2014–2015 m. m. ugdymo planą 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr.146 patvirtino mokyklos direktorius. Mokyklos ugdymo planas parengtas vadovaujantis Bendraisiais ugdymo planais (toliau – BUP), mokyklos strateginiu ir veiklos planu, tikslas ir uždaviniai suformuluoti, atlikus mokyklos švietimo stebėsenos rodiklių analizę. Mokomųjų dalykų santykis atitinka BUP reikalavimus. Kadangi 2 klasės mokiniams skiriamos tik 2 savaitinės kūno kultūros pamokos, šių klasių mokiniams sudaroma galimybė rinktis aktyvaus judėjimo pratybas iš neformaliajam švietimui skirtų valandų. Dauguma ugdymo organizavimo aspektų (kultūrinės, meninės, pažintinės ir kt. veiklos organizavimas, mokymo aplinkų pritaikymas ugdymo procesui, prevencinių programų integravimas į ugdymo turinį formos ir būdai, ugdymo karjerai organizavimas, integruotos pamokos, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimas, socialinės veiklos organizavimas, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymas) išdėstyti detalai, pritaikyti mokyklos kontekstui. Tačiau vertintojų komanda pastebėjo, kad per mažai dėmesio skiriama mokinių individualių planų sudarymo galimybėms (kalbama apie galimybę parengti individualų planą tik visus metus namuose mokomam mokiniui), neaptartos asmens, grįžusių iš užsienio, mokymosi galimybės. Taip pat vertintojų komanda konstatuoja, kad kai kurios MUP vartojamos sąvokos (pavyzdžiui, metinė veiklos programa, choreografija) neatitinka BUP ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamų sąvokų. Pamokų tvarkaraščiai sudaromi, laikantis Lietuvos higienos normos HN 21:2011 reikalavimų ir padeda įgyvendinti ugdymo planą.

Dalykų ryšiai ir integracija išskiriami kaip vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Mokyklos ugdymo plane aptartos ugdymo turinio integravimo galimybės. Į dalykų programų turinį integruojama Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo, Mokėjimo mokytis, Komunikavimo, Darna vystymosi, Kultūrinio sąmoningumo, Sveikatos ir gyvenimo įgūdžių programos. Numatyta Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos, Sveikatos ugdymo, Laisvės kovų istorijos, Etninės kultūros, antikorupcinio ugdymo, Žmogaus saugos, ugdymo karjerai programų integracija į dalykų pamokas, klasės auklėtojo ugdomąją veiklą. Daugelis mokytojų integruojamųjų programų temas ir turinį įtraukia į mokomojo dalyko ilgalaikį

planą. Be to, MUP numatyta mokiniams parodyti mokslo sričių vientisumą, kada tą pačią ar panašias temas dėsto du skirtingų dalykų mokytojai. Kiekviena metodinė grupė mokslo metų pusmečiui parengia integruotų pamokų planą-lentelę, metodinių grupių susitarimu, kiekvienas mokytojas per pusmetį turi praveisti po dvi integruotas pamokas su kito dalyko mokytoju. Pokalbio su Mokinių taryba metu mokiniai tvirtino, kad tokios pamokos vyksta, jos būna įdomios, galima per trumpesnę laiką daugiau išmolti.

Pasirenkamųjų programų pasirinkimas neišskirtinis, tačiau atitinka dalies mokinių akademinis interesus. 1–4 klasių mokiniams siūloma šokio programa. Mokykla įgyvendina užsienio kalbų mokymą, siūlydama pasirinkti anglų, vokiečių ir rusų kalbas. Tradiciškai tėvai kaip pirmąją užsienio kalbą parenka vaikams anglų kalbą, 6 klasėje dažniausiai pasirenkama rusų kalba. 5–10 klasių mokiniai turi galimybių konsultuotis su lietuvių kalbos ir matematikos mokytojais. Konsultacijų laikas neįskaičiuojamas į mokinio savaitės pamokų krūvį.

Neformalusis švietimas mokykloje tenkina daugumos mokinių saviraiškos poreikius. Išorės vertintojams pateiktuose dokumentuose nurodoma, kad neformaliojo švietimo užsiėmimus šiais mokslo metais lanko 284 mokiniai (58,68 proc.). Vykdoma 18 neformaliojo švietimo programų, kurioms skirta 42 val. (panaudota 93 proc. BUP skirtų val.). Numatyta, kad neformaliojo ugdymo grupėje turi būti ne mažiau kaip 15 mokinių. Dauguma būrelių orientuota į mokinių meninių ir sportinių gebėjimų ugdymą. Būreliams valandos skiriamos, atsižvelgus į mokyklos tradicijas, mokinių poreikius ir tėvų pageidavimus. Kasmet mokiniai apklausiami, kokią neformaliojo švietimo veiklą norėtų rinktis, atliekama apklausos analizė. Neformaliojo švietimo programos rengiamos laikantis bendrų reikalavimų. Būrelių vadovai kasmet rengia savo veiklos ataskaitas, meninės krypties būreliai mokyklos bendruomenei atsiskaito rengdami darbų parodas ir koncertus Mamyčių šventės metu. Mokiniai, dalyvaujantys neformaliojo švietimo veikloje, puikiai pasirodo konkursuose, varžybose, mokyklos ir miesto renginiuose. Išorės vertintojų komanda, sutikdama su Kauno miesto švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos nuomone, konstatuoja, jog neformalusis švietimas yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Pamokos organizavimas priimtinas. Pamokos struktūros kokybė neišskirtinė, klasės valdymas – tinkamas, o mokytojo veiklos planavimas, ypač pamokos laiko vadyba, – patenkinamas ir yra tobulintina mokyklos veiklos sritis. Tinkamą pamokos planavimą ir mokymo(-si) organizavimą mokyklos mokytojai laiko asmeninio tobulinimosi prioritetu, todėl kryptingai plėtojo tam reikalingas kompetencijas, dalinosi gerąja patirtimi, vykdė tarpusavio pamokų stebėseną, atliko planuotus tyrimus. Vadovaudamiesi mokyklos ugdymo plane apibrėžtais susitarimais dėl ugdymo turinio planavimo, mokytojai planuoja veiklas pamokose, orientuodamiesi į siektiną rezultatą – visi mokytojai turi ilgalaikius planus, kuriuose aptarti ugdytini mokinių gebėjimai, vertinimas, integracijos galimybės. Pavieniuose planuose fiksuotos plano korekcijos, atliktos atsižvelgiant į vertinimo informaciją. Mokiniai akcentavo, kad per paskutinius dvejus metus pamokų kokybė keitėsi: daugiau naudojama IKT, dažniau bandomas grupinio darbo metodas, mokiniai sudominami integruotomis pamokomis.

Apibendrinti 99 stebėtų pamokų vertinimo rezultatai rodo, kad trečdalyje pamokų planavimo ir organizavimo kokybė buvo įvertinta gerai arba labai gerai (žr. 3 lentelę).

Pamokos planavimo ir organizavimo apibendrintas vertinimas (N=99)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos	25 pamokos	52 pamokos	15 pamokų
7,0 proc.	25,3 proc.	52,5 proc.	15,2 proc.

**Pamokos planavimo ir organizavimo mokomųjų dalykų grupėse
apibendrintas vertinimas (N=99)**

4 lentelė

	Dorinis ugdymas (N=5)	Lietuvių k. (N=20)	Užsien. k. (N=18)	Tikslieji mokslai (N=20)	Social. mokslai (N=7)	Gamtos mokslai (N=9)	Menai ir techn. (N=13)	Kūno k. (N=7)
Pamokos planavimas	1,8	2,2	2,6	2,5	2,6	1,6	1,9	2,1
Mokymas	1,8	2,2	2,7	2,5	2,6	1,9	2,0	2,3
Mokymasis	1,8	2,2	2,3	2,5	2,4	1,9	2,2	2,3
Pagalba	1,6	2,2	2,4	2,5	2,6	1,9	1,9	2,0
Vertinimas	2,0	2,3	2,5	2,5	2,4	1,7	2,0	2,0
Santykiai	2,4	2,6	2,7	3,0	2,6	2,2	2,4	2,6
Aplinka	2,4	2,6	2,6	2,8	3,3	2,6	2,4	2,6
Pasiekimai	1,8	2,0	2,3	2,3	2,3	1,6	2,0	1,9

Remiantis suvestine pasakytina, kad planuoti ir organizuoti pamokas geriau sekėsi užsienio kalbų, socialinių mokslų ir tikslųjų mokslų (tarp jų ir pradinių klasių) mokytojams, o daugiau dėmesio pamokos planavimui ir organizavimui turėtų skirti gamtos mokslų, dorinio ugdymo bei menų ir technologijų specialistai (tarp jų ir pradinių klasių mokytojai), nes suvestinėje aiškiai matyti sąsaja tarp planavimo kokybės ir mokinių pasiekimų bei jų apibendrinimo – kuo geriau suplanuota pamoka, tuo aukštesni mokinių pasiekimai.

Daugiau nei trečdalyje pamokų vertintoja fiksavo, o dar 11 proc. pamokų mokytojams išsakė kaip pamokos privalumą – aiškią ir logišką pamokos struktūrą, grindžiamą mokinių patirtimi ir gebėjimais, orientuotą į aiškų pamokos uždavinį su konkrečiu – pamatuojamu – rezultatu. Fiksuota dalis pamokų, kurių įvadas tikslingai panaudotas mokymosi motyvacijai sužadinti, namų darbams tikrinti, ugdymo turiniui aktualizuoti, o mokymosi veiklos orientuotos į praktinį žinių pritaikymą, organizuotas tikslingas, grįžtamąją informaciją teikiantis pamokos apibendrinimas. Naudoti ugdymo metodai (mokytojo aiškinimas, rašymas, skaitymas, atsakinėjimas į klausimus, skaičiavimas, demonstravimas, vaidinimas, savarankiškas darbas, kūrybiniai darbai, projektų pristatymas) 30 proc. pamokų atitiko daugumos mokinių amžių, patirtį ir gebėjimus, padėjo siekti pamokos uždavinio. Penktadalyje (21 proc.) stebėtų pamokų apibendrinimas, kaip struktūrinė pamokos dalis, buvo gerai išnaudotas uždavinio įgyvendinimui aptarti, išmokymo patikrinimo užduotims atlikti, kiekvieno mokinio pasiekimams įvertinti. Daugiau kaip penktadalyje pamokų naudotos informacinės technologijos padėjo vizualizuoti ugdymo turinį, jį akcentuoti. Apibendrinant pasakytina, kad tokiai pamokos struktūros kokybei tiesioginę įtaką turėjo pamokos planavimas, orientuotas į pamokos temos gvildenimą ir kryptingą uždavinio įgyvendinimą.

3 proc. pamokų (technologijos 6a kl., lietuvių k. 3b kl., anglų k. 7b kl.) pamokos planavimą vertintojai įvertino kaip stiprųjį pamokos veiklos aspektą, dar 5 proc. pamokų vertintojų akcentuotas laiko naudojimo racionalumas (matematika 7b kl., informacinės technologijos 10a kl., kūno k. 9a kl.), tikslingas užduočių laiko reglamentavimas (istorija 6a kl.), tinkamas metodų, atitinkančių mokinių amžių ir patirtį, parinkimas (matematika 2a kl.), aiškus ir konkretus pamokos uždavinys (lietuvių k. 5a kl., anglų k. 8a kl., matematika 8b kl., biologija 7b kl.). Daugumoje (84,9 proc.) pamokų uždavinys skelbiamas, dalyje jų – aptariamas su mokiniais, tačiau stokojama intensyvesnio mokinių įtraukimo į pamokos uždavinio kėlimą – asmeninio mokymosi lūkesčio įvardijimą, kuris įprasmintų kiekvieno mokinio veiklą pamokoje. Beveik penktadalyje pamokų uždavinys buvo orientuotas į veiklą, todėl neaiškus laukiamas veiklos rezultatas, užduočių atlikimo sąlygos ir(ar) pageidaujamas užduoties atlikimo lygis. Tobulinti pamokos planavimą vertintojų mokytojams rekomenduota daugiau kaip trečdalyje pamokų (atsižvelgti į mokinių patirtį, gebėjimus ir žinias, parinkti tinkamus metodus ir aktyvinančias veiklas – 19,2 proc. pamokų; tinkamai suplanuoti pamokos laiką – 12,2 proc. pamokų; suformuluoti ir paskelbti pamokos uždavinį – 2 proc. pamokų). Protokolų analizė parodė, kad mokytojams sunkiai sekėsi tinkamai

išnaudoti pamokos laiką – be mokytojams išsakytų rekomendacijų, neveiksmingas ar neracionalus laiko panaudojimas vertintojų fiksuotas dar 24 proc. pamokų: buvo atvejų, kai mokytojai nespėjo apibendrinti pamokos, aptarti pažangos ir namų darbų, per daug laiko (neatsižvelgę į situaciją pamokoje) skyrė atskiroms užduotims arba nurodymams kartoti ar tikslinti, dirbo po skambučio. Pasitaikė atvejų, kai kurį laiką nei mokytojas, nei mokiniai neužsiėmė į pamokos uždavinį orientuota veikla. Pamokose, kuriose mokymosi uždavinys buvo suformuluotas tinkamai, dažnai gerai derėjo ugdymo metodai, mokiniams užteko laiko užduotims atlikti, buvo stengiamasi aptarti ir vertinti mokinių pažangą. Kitose pamokose veiklos apibendrinimas vyko pakankamai formaliai. Trumpi, dažniausia mažai argumentuoti mokinių atsakymai į klausimą apie tai, kaip sekėsi, suteikė mažai informacijos apie visos klasės pažangą ir pamokos sėkmingumą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ir pati mokykla, vykdydama tarpusavio pamokų stebėjimą bei pedagoginę pamokų priežiūrą, dokumentuose akcentuodavo ne visada tinkamą laiko vadybą ir pamokos apibendrinimą. Aprašytieji faktai sudaro prielaidas teigti, kad pamokos planavimas yra tobulintina mokyklos veiklos sritis. Jei planuojant pamoką ir pamokos uždavinį būtų aiškia įvardijama, kokių žinių ir gebėjimų mokiniai turėtų įgyti, kokiomis sąlygomis ir kokiais kriterijais bus remiamasi vertinant, apmąstytos veiklos ir siekiamybė skirtingų gebėjimų – tiek specialiųjų poreikių, tiek gabių – mokiniams, efektyviau išnaudojamos bendradarbiavimo galimybės, tikėtina, kad pamokose geriau derėtų mokymo(-si) turinys ir taikomi metodai, būtų labiau argumentuoti individualios mokinių pažangos ir konkrečių pasiekimų pamokoje įvertinimai.

Klasės valdymas mokykloje yra tinkamas. Daugumoje pamokų (71 proc.) mokiniai buvo įtraukiami į aktyvią veiklą, vyravo tvarka, mokytojo reikalavimai buvo aiškūs ir suprantami mokiniams, tarpusavio santykiai draugiški ir pagarbūs. Klasės valdymas inicijuojant ir stebint mokinių veiklas, mokant mokytis, kaip pamokos privalumas, vertintojų išsakytas 7b kl. matematikos, 6b kl. muzikos, 7a kl. kūno k. ir 10a kl. informacinių technologijų pamokose.

Stebėtose pamokose užfiksuoti pavieniai netinkamo mokinių elgesio atvejai, trukdę organizuoti ugdymo procesą, tačiau daugumai mokytojų pavyko išlaikyti ritmingą darbą, laikantis pedagoginio takto priminti mokiniams susitarimus.

Mokymo kokybė priimtina, o rodikliai „Mokymo ir gyvenimo ryšys“ bei „Mokytojo ir mokinio dialogas“ – vertinami gerai ir yra mokyklos veiklos privalumas, rodiklis „Išmokimo stebėjimas“ vidutiniškas ir yra tobulintina mokyklos veiklos sritis. Mokymo kokybės apibendrintas vertinimas stebėtose pamokose pateiktas 5-oje lentelėje.

Mokymo kokybės apibendrintas vertinimas (N=99)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
5 pamokos	33 pamokos	50 pamokos	11 pamokų
5,1 proc.	33,3 proc.	50,5 proc.	11,1 proc.

Dalyje pamokų (38,4 proc.) buvo sukurta gera mokymosi aplinka, derintos mokymo priemonės, būdai, metodai, demonstruotas dėmesys mokinių poreikiams, atsižvelgta į jų amžių ir galimybes. Mokytojų pastangas perteikti ugdymo turinį atsižvelgiant į mokinių poreikius, taikyti metodus, skatinančius aktyvumą bei vidinę motyvaciją, mokyti mokytis, ugdyti vertybines nuostatas, organizuoti veiksmingą mokinių veiklą grupėje vertintojai stebėjo 9a anglų k. ir istorijos, 7b ir 7a matematikos, 8a istorijos, 2a anglų k., 2b matematikos, lietuvių k. ir anglų k., 8b technologijų, 4c choreografijos pamokose. Pavienėse pamokose (17,4 proc.) mokytojai tikslingai organizavo ir derino darbą porose bei grupėse. Tai skatino mokinių bendradarbiavimą, aktyvumą, atsakomybę už mokymąsi. Kai kuriose pamokose organizuojant darbą grupėse mokiniai jau turėjo tvirtus darbo grupėje įgūdžius, gebėjo bendradarbiauti (4c matematikos ir lietuvių k., 8b matematikos, 5b etikos, 9a rusų k., 1b lietuvių k. pamokose). Buvo atvejų (apie 18 proc. pamokų), kai mokytojui nepavyko sudaryti tinkamų sąlygų bendradarbiauti: ne visada buvo nustatytas laikas užduočiai atlikti, kartais trūko susitarimų dėl vaidmenų ir funkcijų grupėje, prieš pradėdant darbą neaptartas vertinimas, nestebėtas kiekvieno mokinio indėlis į grupės darbą, todėl dėl netinkamai išnaudotų bendradarbiavimo galimybių prastėjo mokinių mokymosi motyvacija.

Mokinio ir mokytojo dialogas ir mokymo ir gyvenimo ryšys yra vertinami gerai ir laikomi

stipriuoju mokyklos veiklos aspektu. Stebėtose pamokose bendrauta individualiai, su mokinių grupėmis ar visa klase. Vertinimo metu užfiksuota, kad daugeliu atvejų mokytojų aiškinimas buvo suprantamas mokiniams, todėl tai padėjo siekti pamokos uždavinio įgyvendinimo – daugumoje pamokų (70,5 proc.) vertintojai akcentavo „nuoseklų, suprantamą, vaizdų mokytojo aiškinimą“ arba (ir) „aiškiai nusakytas pamokos veiklas ir paskirtį“, „mokinių idėjų skatinimą“, o 15,3 proc. pamokų tai išsakyta kaip pamokos privalumas. Tai pasakytina apie 5b lietuvių k. (spec. pratybos), 9a rusų k., 8b istorijos, 10 vokiečių k., 8b (bern.) kūno k., 10a fizikos, 5a anglų k., 7b matematikos pamokas. Pamokose mokytojai įprasmino ugdomąją veiklą: daugumoje stebėtų pamokų (70,6 proc.) mokymas buvo susietas su gyvenimu, mokytasi iš artimiausios aplinkos, patirtų gyvenimo situacijų, akcentuotas pamokoje įgytų žinių pritaikymas. Mokymo ir gyvenimo ryšys, kaip pamokos privalumas, vertintojų mokytojams išsakytas 28 pamokose, iš jų 39 proc. 1–4 klasių pamokų, 61 proc. 5–10 kl. pamokų. Labai gerai ir gerai toks ugdymo turinio aktualizavimas įvertintas 8a lietuvių k., rusų k., fizikos, anglų k., 8b ir 6b muzikos, 10a rusų k., 2a kūno k., dailės ir technologijų, 3b ir 4c matematikos, 1b lietuvių k., 2c ir 2b lietuvių k., 9a rusų k. pamokose. Organizuojant ugdymo procesą mokiniams buvo sudarytos galimybės sukurti pasaką apie klasės gyvenimą, įsivaizduoti esant verslininkais, kurie negali bankrutuoti, todėl turi gerai suskaičiuoti, surasti gyvenamojoje aplinkoje tieses, atkarpas ir kampus, diskutuoti apie įgytų žinių praktinį pritaikymą netolimoje ateityje. Pastebėta, kad mokomoji medžiaga, sieta su mokiniams gerai žinoma patrauklia aplinka, skatino mokinių mokymosi motyvaciją, didino jų pasitikėjimą savimi ir atsakomybę už mokymosi rezultatus. Kartais ugdymas planingai ir tikslingai organizuotas ne klasės erdvėse: mieste, bibliotekoje, gamtoje, muziejuje ir kt. Kryptingas mokinių motyvavimas tyrinėti artimiausią aplinką ir atlikti konkrečias praktines užduotis darė teigiamą poveikį mokymosi motyvacijai, padėjo ugdytis kūrybiškumo, technologinio raštingumo, verslumo bei socialines kompetencijas. Remdamiesi minėtais faktais vertintojai daro išvadą, kad mokinio ir mokytojo dialogas bei gyvenimo ir mokymo ryšys yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Išmokimo stebėjimas vidutiniškas ir yra tobulintina mokyklos veiklos sritis. Mokinių išmokimo stebėjimas nesistemiškas, nors daugumoje pamokų mokytojai matė klaidas, kartais gyrė mokinius už teisingus atsakymus. Pavienėse pamokose pakankamai tikslingai grįžta prie nesuprastų dalykų, taisytos klaidos, paaiškinta, kaip teisingai atlikti užduotį. Šiuo aspektu išsiskyrė 4a, 4c, 8a lietuvių k., 8b muzikos, 2b matematikos, pamokos, kuriose pasirinktos tinkamos ir veiksmingos išmokimo stebėjimo formos (balsavimas elektroniniu būdu, atsakymų rodymas kortelėse, atsakymai skaidrėse) leido mokiniams sužinoti pasiektą lygmenį ir kryptingai bei nuosekliai tęsti veiklas. 17,4 proc. pamokų užfiksuota, kad mokytojai stebėjo mokinius, taisė jų klaidas, kartais grįžta prie nesuprastų ar neišmokytų dalykų, nuolat pagirta (22 proc. pamokų), tačiau retai konkrečiai nurodyta asmeninė pažanga, palyginti pasiekimai su planuotais sėkmės kriterijais, argumentuotai apibendrinta mokinių veikla. Išskirtinos pavienės pamokos, kuriose ne tik įvardijama kiekvieno mokinio pažanga, bet ir aptariami mokymosi sunkumai ir geresnių rezultatų siekimo galimybės. Tai pasakytina apie 4c matematikos, 10a informacinių technologijų, 2a kūno k. pamokas. Kitose pamokose pasigesta nuoseklaus tikrinimo, ką mokiniai išmoko kiekviename pamokos etape, ką reiktų įtvirtinti ar pakartoti. 23 proc. pamokų vertintojai mokytojams išsakė išmokimo stebėjimą, kaip tobulintiną pamokos veiklos aspektą. Pamokų protokolų analizė rodo, kad sunkiausiai mokytojams sekėsi organizuoti kryptingą ir nuoseklų giluminį pamokos veiklos įsivertinimą ir apibendrinimą, nes dažniausiai mokytojai pamokos pabaigoje negrįždavo prie mokymosi uždavinio arba grįždavo organizuodami emocinę refleksiją (Kaip sekėsi? Kaip jauteisi?), nesusietą su konkrečiais pamokos rezultatais ir todėl menkai skatinusią siekti tolimesnės pažangos. Tai lėmė ir netinkamai suformuluotas pamokos uždavinys, orientuotas ne į pamatuojamą rezultatą, o į mokinių veiklas („sušoksime šoki“, „aptarsime bruožus“). Fiksuota atvejų, kai mokytojai bandydavo organizuoti apibendrinimą, tačiau į veiklos ir rezultatų aptarimą įtraukdavo pavienius ar dalį mokinių. Jei pamokoje mokytojai didesnę dėmesį skirtų mokinių išmokimo stebėjimui, siejimui su aiškiais pamokos uždavinio kriterijais (pavyzdžiui, „bendradarbiaudami per 15 min. paruoš ir 4–8 sakiniais papasakos apie savo draugo išvaizdą“, „teisingai išspręsite 2–4 tekstinius uždavinius sudarydami vienaveiksnius ir dviveiksnius reiškinius“), planuodami pamokos laiką, daugiau laiko skirtų kryptingam pamokos apibendrinimui ir kiekvieno mokinio pažangos įvardijimui, mokymosi

sunkumų ir galimybių aptarimui, stiprėtų mokinių mokymosi motyvacija, pasitikėjimas savimi, nes mokiniai aiškiai žinotų, kiek ir kaip yra pasiekę, atsirastų daugiau galimybių lanksčiai planuoti tolesnį mokymąsi.

Namų darbai priimtini. Susitarimai dėl namų darbų skyrimo aiškūs, dauguma paklaustų mokytojų ir mokinių juos žino, jų laikomasi. Kadangi mokyklos vertinimas vyko po mokinių atostogų, namų darbai pradėti tikrinti vertinimo savaitės antroje pusėje (13 proc. pamokų), tačiau retai vertinti pagal konkrečius kriterijus. Dalyje pamokų (38 proc.) užduoti namų darbai derėjo su mokymosi uždaviniu, buvo susieti su veikla pamokoje, tačiau ne visada buvo remiamasi pamokos vertinimo informacija (pavyzdžiui, namų darbai užrašomi lentoje jau pamokos pradžioje). Keturis kartus vertintojai tikslingą namų darbų skyrimą išsakė mokytojams kaip stiprųjį pamokos veiklos aspektą. Tai pasakytina apie 7a anglų k., 5a anglų k. (namų darbai aptarti), 4b matematikos (diferencijuoti, su gyvenimo praktika susieti namų darbai), 7b anglų k. (namų darbai susieti su gyvenimo praktika) pamokas. Nors mokiniai teigė, kad namų darbų krūvis jiems nėra per didelis, pagalbos namų darbams atlikti kai kurie mokiniai sulaukia „Ilgos dienos mokykloje“, vertėtų atkreipti dėmesį, kad ne visada pamokoje užteko laiko namų darbų užduotims aptarti ir paaiškinti, o tai mažino mokinių galimybes tinkamai atlikti užduotis ir pasiekti numatytą rezultatą. Tikėtina, kad namų darbų tikslingumo ir naudingumo tyrimas mokykla leistų apibūdinti namų darbų užduočių pagrįstumą ir veiksmingumą ir pasimatuoti namų darbų įtaką mokymosi pasiekimams.

Mokinių mokymosi motyvacija vidutiniška. Tokia išvada padaryta iš apibendrinto mokymosi motyvacijos stebėtose pamokose vertinimo.

Mokymosi kokybės apibendrintas vertinimas (N=99)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
3 pamokos	27 pamokos	59 pamokos	10 pamokų
3,0 proc.	27,3 proc.	59,6 proc.	10,1 proc.

Trečdalyje pamokų stebėjimo protokolų vertintojų buvo užfiksuoti daugumos mokinių aktyvaus mokymosi atvejai, kai mokiniai buvo pasiruošę pamokai, atidžiai klausėsi mokytojo, kėlė rankas, nebijojo klausti, t.y. buvo atsakingi už savo mokymąsi. Išsami protokolų analizė leidžia daryti išvadą, kad minėtą situaciją lėmė šiuolaikine pedagogine paradigma grįstas mokymas, t.y. aktyviųjų mokymo metodų taikymas, mokinio, kaip kūrėjo, atradėjo, besimokančio iš savo patirties, dominavimas pamokoje, mokymosi bendradarbiaujant grupėse ar porose organizavimas, grįžtamoji vertinimo informacija. Tikėtina, kad paveikios pamokos buvo vienas iš gero mokinių lankomumo veiksnių – vertinimo savaitę pamokose dalyvavo beveik 88 proc. mokinių. Be to, mokykloje patvirtinta „Mokinių pamokų lankomumo tvarka“, kurioje numatyta veiksminga pamokų lankymo prevencija, vykdoma visų darbo su mokiniu grandžių. Mokyklos atlikta lankomumo analizė rodo teigiamą lankomumo pokytį – 2013–2014 m. m. praleistų iš viso pamokų vidutiniškai 1 mokiniui skaičius sumažėjo 18,2 pamokos. Daugumos mokinių mokymosi motyvacija, kaip pamokos privalumas, vertintojų išsakytas mokytojams šiose pamokose: 2a kūno k. ir matematikos, 1b kūno k., 5a lietuvių k. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad mokykla yra atlikusi specialiųjų ugdymosi poreikių poreikių mokinių mokymosi motyvacijos tyrimą, kuriame 57 proc. apklaustų mokinių suvokia mokymąsi kaip pareigą. Pavienėse pamokose (17 proc.) beveik visi arba dauguma mokinių gebėjo savarankiškai atlikti užduotis, atsakinėdami pritaikė anksčiau įgytas žinias, pasitikėjo savimi, siekė pažangos. Tai pasakytina apie 8b muzikos, matematikos, technologijų, 1b, 8b kūno k., 10a fizikos, 8a anglų k., istorijos, fizikos, 5a, 7a matematikos, 6b informacinių technologijų, 2b, 4a lietuvių k., 9a pilietiškumo pagrindų, pamokas. Mokinių teigimu, jiems įdomios tos pamokos, kuriose naudojamos komunikacinės technologijos, atliekami projektiniai darbai, bendradarbiaujama grupėse ar porose, galima diskutuoti. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, paaiškėjo dėsningumas: jeigu mokymas buvo nukreiptas į mokymąsi, tai mokinių mokymosi motyvacija buvo pakankamai aukšta.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad mokinių mokymosi motyvaciją lemia ir mokinių gebėjimas mokytis. Dalyje pamokų mokytojai mokė mokinius teksto klausymo strategijų, informacijos

paieškos internete būdų. Tačiau vertinimo metu stebėta, kad tik dalis mokinių pamokose gebėjo apmąstyti savo mokymąsi, pažinti save kaip besimokančius, suvokti individualius poreikius, taikyti reikalingas informacijos paieškos strategijas. Tai pasakytina apie 1c ir 2b lietuvių k., 4b pasaulio pažinimo ir matematikos, 4a, 6b muzikos, 3a, 7a, 8b matematikos, 8a fizikos pamokose, kuriose dauguma ar dalis mokinių gebėjo be mokytojo pagalbos pasirinkti užduoties atlikimo priemones, surasti informacijos, buvo skatinti įsivertinti. Pasakytina, kad į uždavinio formulavimą įtraukiant mokinius, skatinant kryptingą įsivertinimą, siejamą su konkrečiu pamokos uždaviniu (vertinimo kriterijais), organizuojant išsamų asmeninės pažangos pasimatavimą ir aptarimą pamokos pabaigoje, nurodant mokymosi sėkmes ir sunkumus, galimus problemų sprendimo būdus, būtų plėtojama mokinių mokėjimo mokytis kompetencija, tiesiogiai susijusi su mokinių mokymosi motyvacija.

Mokinių bendradarbiavimas mokymosi procese yra vidutiniškas. Nors 30 proc. pamokų buvo fiksuotos mokytojų pastangos organizuoti mokinių bendradarbiavimą porose ar grupėse, veiksmingas ir efektyvus bendradarbiavimas vyko tik pavienėse pamokose. Tai pasakytina apie 2a, 4c, 8b matematikos, 5b etikos, 1b, 4c lietuvių k., 9a rusų k. pamokas, kuriose mokiniai sėkmingai padėjo vienas kitam dirbdami porose, žinojo ir laikėsi darbo grupėje susitarimų. Kitose pamokose bandyta inicijuoti darbą grupėse, tačiau mokiniai mokėsi individualiai, nes nepasisiskirsčius vaidmenų ir funkcijų grupėje, mokiniai nepriėmė atsakomybės už bendrą grupės veiklos rezultatą, neieškojo kūrybiško problemos sprendimo, todėl buvo sunku pasiekti norimą rezultatą. Tikėtina, kad mokykla, ir pati po įsivertinimo nustačiusi, kad mokymasis bendradarbiaujant yra tobulintina veiklos sritis, imsis veiksmingų priemonių situacijai gerinti.

Mokymosi poreikių nustatymas priimtinas. Mokykla didelį dėmesį skiria mokymosi sunkumų ir elgesio bei emocijų sutrikimų turinčių vaikų atpažinimui ir pagalbai – į šį procesą įtraukiami tiek V GK specialistai, tiek dalykų mokytojai, tiek klasės vadovai. Atlikti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymosi motyvacijos ir socializacijos galimybių, 5-ą kl. mokinių adaptacijos, specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių savijautos pamokoje, mokinių žemų pasiekimų priežasčių tyrimai sudarė sąlygas mokyklai siekti pažangos. Tradiciškai mokykla atlieka vadinamuosius Direktorius kontrolinius darbus, kuriais siekiama išsiaiškinti mokinių matematikos ir lietuvių kalbos mokymosi sėmes ir nesėkmės ir taip nustatyti konkretesnius dalykų turinio diferencijavimo ir akcentavimo poreikius. Mokytojai tiek pamokose, tiek per el. dieną skatina mokinius ateiti konsultuotis pertraukų metu, lietuvių kalbos ir matematikos mokytojai savanoriškai konsultuoja ir po pamokų. Modulių 2014–2015 m. m. mokykla mokiniams nesūlo dėl mokinio krepšelio lėšų stygiaus, tačiau, mokinių teigimu, jiems pakanka siūlomų konsultacijų, gaunamų tiek iš dėstančių, tiek iš jiems nedėstančių mokytojų. Siekdama organizuoti kryptingą neformalųjį ugdymą mokykla yra išsityrusi ir neformaliojo ugdymo veiklų poreikį.

Vertinimas kaip ugdymas vertinamas vidutiniškai. Mokymosi veiklos diferencijavimas vidutiniškas ir yra tobulintina mokyklos veiklos sritis. Iš pokalbių ir dokumentų analizės darytina išvada, kad metodinių grupių posėdžiuose yra teikiamos rekomendacijos diferencijuoti užduotis pamokoje, tačiau vertinimo metu tinkamo ugdymo diferencijavimo pavyzdžių vertintojai fiksavo ir mokytojams išsakė, kaip stiprujį pamokos veiklos aspektą, pavienėse (15,3 proc.) pamokose. Tarkime, 4a lietuvių k., 8b matematikos, kūno k. pamokose užduotys diferencijuotos pagal gebėjimus, 3a pasaulio pažinimo, 7a matematikos pamokose mokiniai patys galėjo rinktis užduotis iš pratybų, 8b matematikos pamokoje užduotys pasiūlytos pagal tris pasiekimų lygmenis, ilgai sirgusiam mokiniui – lengvesnė užduotis, specialiųjų ugdymosi poreikių vaikas mokėsi individualizuotai, 9a lietuvių k. pamokoje – atskiras dėmesys gabiesiems ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams; istorijos ir pilietiškumo pagrindų – sparčiau dirbantiems skirtos papildomos užduotys, 8a rusų k. pamokoje gabesniesiems sudarytos sąlygos dirbti savarankiškai, silpniesiems – skirtas pagalbininkas, 8b istorijos ir 2b matematikos pamokose skirtos aukštesnio lygio užduotys gabiesiems, 9a anglų k. pamokoje diferencijuotai naudotasi žodynais, 7 kl. informacinių technologijų pamokoje skirtas didelis dėmesys individualizuotai mokinio veiklai. Pavienėse pamokose (9a lietuvių k. ir anglų k., 10a chemija, 4c matematika) mokytojai, atsižvelgdami į mokinių poreikius ir gebėjimus, skyrė diferencijuotus namų darbus. Tačiau 37 proc. stebėtų pamokų dirbta su visa klase, neišnaudotos gabių ir(ar) greičiau dirbančių vaikų galimybės,

ne visada buvo išbaigtas individualus darbas su specialiujų ugdymosi poreikių mokiniu, dėl to silpnėjo mokymosi motyvacija (fiksuoja atvejų, kai mokiniai tiesiog nuobodžiavo). Todėl vertintojai 16 kartų mokytojams nurodė, kad diferencijavimas yra tobulintina pamokos veiklos sritis. Iš 7 lentelės matyti, kad pagalba mokantis (diferencijavimas ir individualizavimas, konsultavimas) daugumoje pamokų (73 proc.) vertintas patenkinamai ir prastai.

Pagalbos mokantis apibendrintas vertinimas (N=99)

7 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos	19 pamokos	62 pamokos	11 pamokų
7,1 proc.	19,2 proc.	62,6 proc.	11,1 proc.

Išanalizavus dokumentus, apibendrinus pokalbius, įvertinus pamokų protokoluose fiksuotus faktinius duomenis, bendru išorės vertintojų sutarimu, mokymosi veiklos diferencijavimas yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad mokiniai pasiektų geresnių rezultatų, jei pamokose formuluojant mokymosi uždavinį būtų diferencijuojami laukiamos sėkmės kriterijai, daugiau dėmesio būtų skirta mokymo turinio (informacijos kiekio, šaltinių, priemonių), proceso (metodų, mokymosi būdų ir veiklos), tempo pritaikymui skirtingiems mokinių poreikiams (tiek specialiujų ugdymosi poreikių, tiek gabių vaikų).

Mokykloje yra susitarta dėl mokymosi pasiekimų vertinimo tipų ir būdų – mokinių pasiekimų vertinimą reglamentuoja direktoriaus įsakymu patvirtinta vertinimo tvarka, tam tikros nuostatos reglamentuotos mokyklos ugdymo plane. Iš ilgalaikių planų analizės, pokalbio su Metodine taryba išaiškėjo, kad mokykloje yra taikomas formuojamasis, diagnostinis bei apibendrinamasis vertinimas. Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio ugdymo programas, pasiekimų apskaitai naudojami pažymiai, pradinių klasių mokiniai vertinami aprašomuoju būdu. Pasiekimai pamokoje vertinami tiek formaliai, tiek neformaliai, taikomas kaupiamasis vertinimas.

Mokinių pasiekimų vertinimo formos ir metodai aptariami metodinėse grupėse, tačiau mokytojams paliekama galimybė kurti savo kaupiamąjį vertinimo sistemą, geriausiai atliepiančią mokinių, mokytojo ir dalyko interesus. Vertintojai fiksavo, kad pamokose mokytojai pažįsta savo mokinius, iškilus mokymosi problemoms dauguma pasiruošę jiems padėti. Dauguma kalbintų mokinių žinojo pagrindinius susitarimus dėl vertinimo, sakė, kad apie dalykų vertinimo tvarką yra informuojami mokslo metų pradžioje, gali pasiskaityti dalyko kabineto stende. Stebėtų pamokų metu dažniausiai taikytas neformalus formuojamasis vertinimas stebint mokinių veiklą, apklausiant mokinius žodžiu, vertinimo informaciją fiksuojant tiek individualiomis, tiek bendromis pastabomis. Apibendrinta vertinimo ugdant kokybė pateikiama 8-oje lentelėje.

Vertinimo ugdant apibendrintas vertinimas (N=99)

8 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
8 pamokos	23 pamokos	54 pamokos	14 pamokų
8,1 proc.	23,2 proc.	54,6 proc.	14,1 proc.

Iš lentelės matyti, kad labai geras ir geras mokinių vertinimas vertintojų užfiksuotas pavienėse pamokose (beveik 32 proc.), patenkinamas – daugiau kaip pusėje stebėtų pamokų. 26 proc. pamokų taikytas veiksmingas mokinių įsivertinimas, dažniausiai sietas su pamokos uždaviniu, ir kaupiamasis vertinimas, grindžiamas aiškiais tiek žinių, tiek asmenybės pokyčių vertinimo kriterijais: mokytojai sudarė sąlygas mokiniams įsivertinti naudojantis spalvomis, veidukais, vaikai kaupiamuosius taškus ar „pliusus“ rinkosi už teisingus atsakymus, už pagalbą draugui, tvarkingumą. Pavienėse pamokose (3a, 3b matematika, 7a, 10a informacinės technologijos) buvo paveikus tarpusavio vertinimas. Išsami duomenų analizė rodo, kad beveik penktadalyje pamokų tikslingas bei veiksmingas vertinimas (padedantis mokytis) buvo stiprusis pamokos veiklos aspektas. Tai pasakytina apie 4a lietuvių k., 2a, 9a anglų k., 8a ir 8b istorijos, 6b ir 7a informacinių technologijų, 9a rusų k. pamokas, kuriose mokytojai mokiniams pateikė itin aiškius vertinimo ir įsivertinimo kriterijus, veiksmingai gyrė ir skatino. Daugiau kaip pusėje stebėtų pamokų vertinimas buvo

patenkinamas, nepakankamą vertinimo ugdant kokybę patvirtino pamokų stebėjimo protokoluose užfiksuoti vertintojų pastebėjimai, pavyzdžiui, „nepakankamai aiškus vertinimas“, „vertinimas paviršutiniškas, nes nėra kriterijų“, „stokojama formuojamojo vertinimo“. Pokalbių metu mokiniai taip pat patvirtino, kad pasiekimų vertinimas pamokose jiems ne visada aiškus. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad mokyklos atliekamos pedagoginės priežiūros – pamokų stebėjimo – dokumentuose taip pat dažnai rekomenduojama tobulinti vertinimą.

Vertinimas kaip informavimas yra geras ir laikytinas stipriuoju mokyklos veiklos aspektu.

Vertinimo informacija kaupiama ir tinkamai fiksuojama kontrolinių darbų sąsiuvinuose, pasiekimų knygelėse (turi dalis klasių), pradinių klasių mokinių darbų aplankuose, el. dienyne TAMO. Pastarajame fiksuojamos integruotos pamokos, namų darbų užduotys, skelbimai, individualios pastabos dėl netinkamo elgesio ar veiklos, konkretūs pagyrimai ar komentarai, mokomoji medžiaga. Iš pavaduotojos ugdymui atliekamos prisijungimo prie dienyno analizės matyti, kad informaciją apie vaiko mokymąsi nuolat stebi dauguma mokyklos tėvų (pavyzdžiui, spalio mėn. 1a klasės prisijungusių tėvų – 66 proc., 3b – 96 proc., 4c – 100 proc.). Ši statistinė informacija tikslingai panaudojama bendruose tėvų susirinkimuose, skatinant tėvus nuolat domėtis vaikų mokymusi. Tėvams, neturintiems prieigos prie el. dienyno, mokykla pagal poreikį teikia spausdintą ataskaitą. Iš dienyno analizės pasakytina, kad daugumos dalykų įvertinimai rašomi tolygiai ir dažnai (6b klasė anglų k. vertinimo metu jau turėjo apie 7 įvertinimus, 8b matematikos – apie 4 įvertinimus), gausu kvietimų į konsultacijas, išlaikomas tinkamas pagyrimų ir pastabų santykis. Kauno m. tirtas el. dienyno panaudojimo efektyvumas, šiame tyrime dalyvavo ir vertinamoji mokykla: tyrimas atskleidė dienyno populiarumą, lankomumą, informatyvumą, tačiau išvados nepateiktos, sprendimai dėl el. dienyno efektyvesnio panaudojimo tiek Kauno m., tiek mokykloje raštu nepateikti. Atskiros klasės tikslingai naudoja pasiekimų knygeles – Kauno Pilėnų mokyklos Dienoraštį, kuriame pateikiama glausta informacija apie ugdymo proceso organizavimą, mokinio taisyklės, fiksuojama konkreti įsivertinimo informacija. Dalis mokinių turi ugdymosi pasiekimų segtuvus, kuriuose ne tik kaupiami atlikti darbai, bet ir pateikiama pasiekimų savianalizė, teikianti daug vertinimo informacijos tiek pačiam mokiniui, tiek jo tėvams. Mokykla žodžiu (bendruose tėvų susirinkimuose, Atvirų durų dienos individualiuose pokalbiuose mokykloje, individualiuose pokalbiuose telefonu) ir raštu (per el. dienyną, el. paštu) informuoja mokinių tėvus apie mokinių pasiekimus. Tėvų ir mokinių teigimu, informacijos apie mokymosi pasiekimus ir pažangą pakanka. Atsižvelgiant į pateiktus faktus daroma išvada, kad vertinimas kaip informavimas yra tinkamas ir traktuojamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

3. PASIEKIMAI

Kauno Pilėnų pagrindinės mokyklos pasiekimai vertinami patenkinamai.

Pažanga – neišskirtinė. Kauno Pilėnų pagrindinės mokyklos atskirų mokinių pažanga vertinama patenkinamai. Tokia išvada daroma apibendrinus stebėtų pamokų pasiekimų vertinimą (žr. 9 lentelę).

Atskirų mokinių pažangos ir pasiekimų apibendrintas vertinimas (N=99)

9 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
4 pamokos	16 pamokų	61 pamoka	18 pamokų
4,0 proc.	16,2 proc.	61,6 proc.	18,2 proc.

Iš lentelės duomenų matyti, kad geras ir labai geras pamokos apibendrinimas užfiksuotas 20,0 proc. pamokų, 62,0 proc. pamokų per mažai skirta dėmesio mokinių asmeninės pažangos aptarimui, o dalyje (18,0 proc.) pamokų dėmesys mokinių pasiekimams įvertintas prastai. Nepriekaištingai organizuotą pamokos apibendrinimą ir įvertintą kiekvieno mokinio pažangą išorės vertintojai stebėjo lietuvių k. 4c kl., matematikos 7a kl., istorijos 8a kl. ir anglų k. 8a kl. pamokose, geras mokinių pažangos fiksavimas vyko lietuvių k. 2b, 8a kl., pilietiškumo pagrindų 9a kl., anglų k. 2a, 9a kl., rusų k. 8a, 9a kl., muzikos 4a, 8b kl., technologijų 6a, 8b kl., matematikos 2b, 4c,

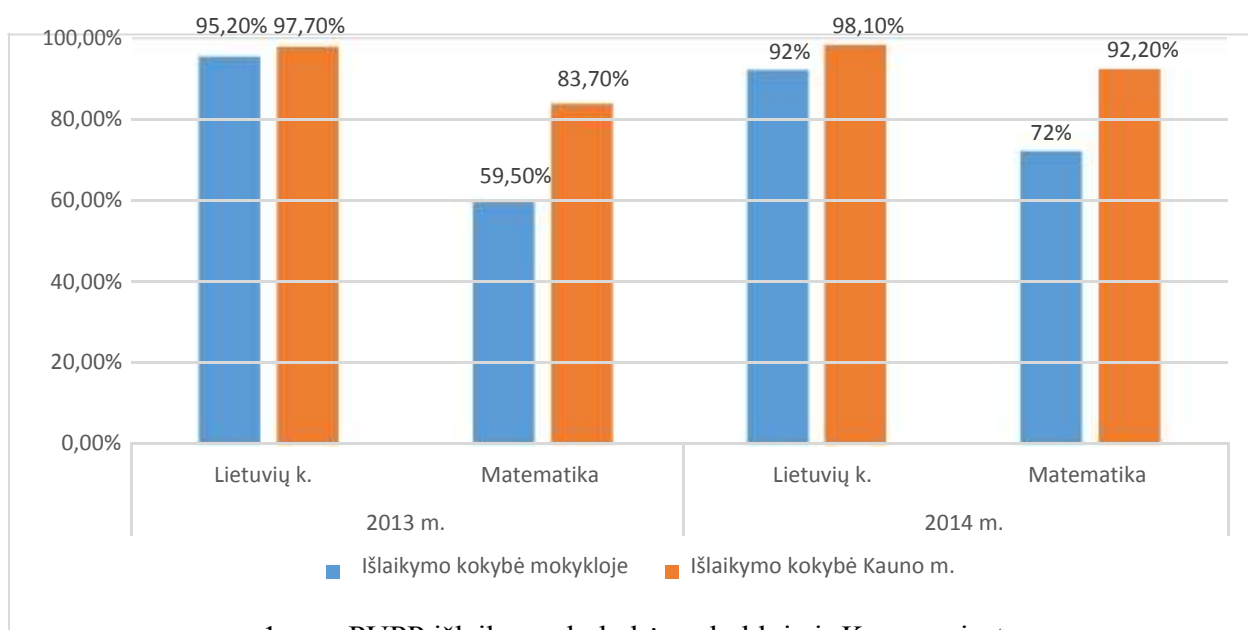
8b kl., informacinių technologijų 6b, 10a kl. pamokose. Išorės vertintojai teigia, kad pamokose mokytojai dažnai stebėjo mokinius, teikė pagalbą, tačiau retai informavo apie jų daromą pažangą, nepakankamai dėmesio, per mažai laiko skyrė pamokos apibendrinimui. Jei pamokose būtų grįžtama prie išsikelta uždavinio ir daugiau dėmesio skiriama asmeninės mokinių pažangos aptarimui bei fiksavimui, jei būtų tikrinama, kiek mokiniai suprato ir ko išmoko, tikėtina, kad stiprėtų mokymosi motyvacija ir asmeninė kiekvieno mokinio atsakomybė už mokymosi rezultatus.

Pagal mokyklos pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad per pastaruosius 2 metus bendras mokinių lankomumas gerėjo, taip pat mokiniai praleido mažiau pamokų dėl nepateisinamų priežasčių. Gerinant pamokų lankomumą vykdomos prevencinės priemonės, direkcija, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, dalykų mokytojai bendrauja tarpusavyje, kalbasi su mokiniais, linkusiais praleidinėti pamokas, jų tėvais. Pokalbiuose direktoriaus pavaduotojos ugdymui, mokiniai teigė, kad mokytojai teikia įvairias konsultacijas mokinių pasiekimams gerinti, teikia individualią pagalbą. Išorės vertintojai atkreipė dėmesį, kad mokykloje nepasinaudota BUP teikiama galimybe sudaryti individualiuosius mokymo planus mokymosi sunkumų turintiems mokiniams. Metodinėse grupėse, Mokytojų tarybos posėdžiuose analizuojami kontrolinių darbų, mokinių trimestrų ir metiniai rezultatai, tačiau nenumatomos gairės rezultatams gerinti. Susitikimuose su Mokinių tarybos, Metodinės tarybos atstovais teigta, kad auklėtojai pokalbiuose aptaria kiekvieno mokinio pusmečio pasiekimus su mokiniais, tėvais, tačiau tik dalis pažangą fiksuoja ir planuoja.

Mokymosi pasiekimai patenkinami, išskyrus kitus pasiekimus, kurie vertinami gerai.

Iš mokyklos pateiktos informacijos matyti, kad mokymosi rezultatai per dvejus paskutinius metus nedaug kito. Baigiant 2012–2013 m. m. ir 2013–2014 m. m. daugiausia mokinių (5–10 kl.) buvo pasiekę patenkinamą pasiekimų lygį (58 proc. ir 44 proc.). Aukščiausią pasiekimų lygį pasiekė 9 proc. ir 10 proc. mokinių, o nepatenkinamais metiniais pažymiais reikėjo įvertinti 6 proc. mokinių (ir 2012–2013 m. m., ir 2013–2014 m. m.). Gerokai padaugėjo mokinių, pasiekusių pagrindinį pasiekimų lygį. Baigiantis 2012–2013 m. m. tokių mokinių buvo 27 proc., o 2013–2014 m. m. – 40 proc. 10 kl. mokiniai dalyvauja lietuvių kalbos ir matematikos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinime (toliau – PUPP). Dažniausiai mokiniai įvertinami patenkinamais balais, tačiau kiekvienais metais pasitaiko mokinių, neišlaikiusių PUPP. 2012–2013 m. m. PUPP laikė 42 mokiniai, lietuvių k. PUPP išlaikė 40 mokinių (95,2 proc.), matematikos PUPP – tik 25 mokiniai (59,5 proc.). 2013–2014 m. m. PUPP laikė 25 mokiniai, lietuvių k. PUPP išlaikė 23 mokiniai (92 proc.), matematikos PUPP – 18 mokinių (72 proc.).

1-ame paveikslėlyje pavaizduotas mokyklos ir Kauno miesto mokyklų PUPP išlaikymo kokybės santykis.

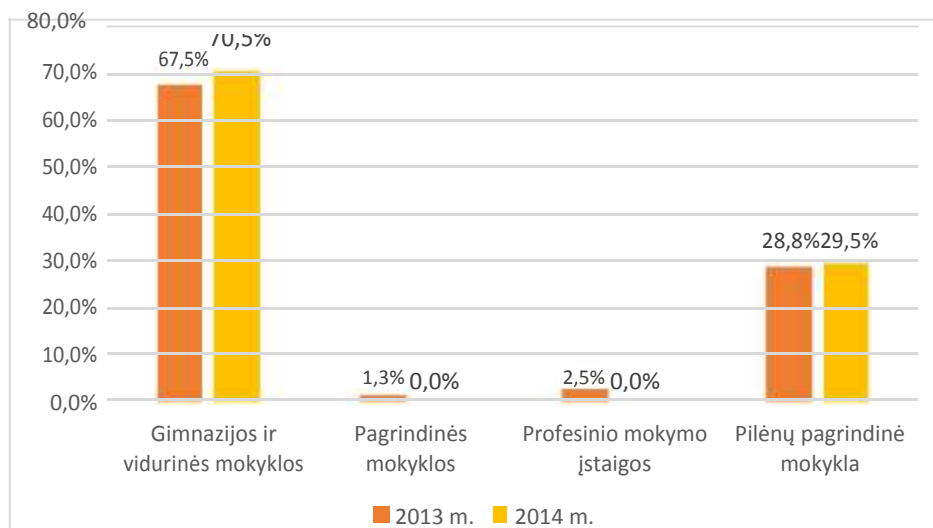
1 pav. PUPP išlaikymo kokybė mokykloje ir Kauno mieste

Kauno miesto savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos pateiktoje informacijoje pažymima, kad mokyklos mokinių PUPP rezultatai yra prastesni už kitų Kauno miesto mokyklų rezultatus. Priežastis – dauguma mokinių, baigusių pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį, mokymąsi tęsia gimnazijose, o mokytiis mokykloje pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį lieka silpnesnių akademinų gebėjimų mokiniai. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų rezultatai mokykloje analizuojami apibendrintai – lyginant metinių ir PUPP įvertinimų atitiktį, tačiau neanalizuojant kiekvieno mokinio individualių rezultatų bei pažangos, neatliekant detalesnės pagrindinio ugdymo pasiekimų analizės.

Mokiniai dalyvauja ir laimi, nors ir nelabai gausiai, prizines vietas miesto ir rajono akademinuose konkursuose. 2012–2013 m. m. užimta II vieta biologijos konkurse „Gyvūnų globa – tavo rankose“, 2013–2014 m. m. mokyklos komandoms skirta I vieta filologų konkurse „Populiariausi mokinių vardai“ ir konkurse „Mano mokykla“, geografijos konkurse „Aplink pasaulį“ ir anglų kalbos olimpiadoje laimėtos II vietos. III vietą mokiniai užėmė Vilniaus universiteto organizuotoje XV Lietuvos 7–8 kl. mokinių olimpiadoje. Nuolat dalyvaujama tarptautiniuose kalbų ir matematikos Kengūros konkursuose. Verta paminėti mokyklos sportininkų pasiekimus. 2012–2013 m. m. mokyklos mokiniai puikiai pasirodė miesto, rajono ir zonos kvadrato varžybose, 2013–2014 m. m. 5–6 kl. mergaičių komanda Kauno miesto bėgimo varžybose buvo antra, 5–6 kl. berniukų komanda olimpinio festivalio rankinio varžybose užėmė III vietą. Aukštais laimėjimais išsiskiria mokyklos mokiniai, dalyvavę meniniuose ir muzikiniuose konkursuose. Ir 2012–2013 m. m. ir 2013–2014 m. m. užimtos prizinės vietos liaudies meno konkurse „Sidabro vainikėlis“ (ir miesto, ir respublikiniame etapuose). Mokiniai gali išreikšti save ir dalyvaudami įvairioje meninio, sportinio neformaliojo švietimo veikloje, jie aktyviai dalyvauja įvairiose savo mikrorajono renginiuose, šventėse, tokiu būdu turi galimybių ugdytis menines ir bendrąsias kompetencijas. Remdamiesi šiais faktais vertintojai daro išvadą, kad neakademiniai mokinių pasiekimai – stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Mokyklos teikiamas išsilavinimas sudaro sąlygas tolesniam mokinių mokymuisi. Dauguma mokinių, baigę pagrindinio ugdymo I dalį, išeina mokytiis į Kauno miesto gimnazijas ir vidurines mokyklas, dalis lieka mokytiis Pilėnų pagrindinėje mokykloje, baigę II dalį, tęsia mokymąsi miesto gimnazijose ir vidurinėse mokyklose, dalis renkasi profesinio mokymo įstaigas.

2 pav. Mokinių, baigusių pagrindinio ugdymo programos I dalį, tolesnis mokymasis

Pokalbiuose su direktoriaus pavaduotojomis ir Metodine taryba paaiškėjo, kad žinios apie buvusių mokinių adaptaciją kitose mokymo įstaigose ir tolesnius mokymosi rezultatus nerenkamos. Apie tolesnę mokinių mokymosi sėkmę sužinoma iš privačių pokalbių su buvusiais mokiniais, jų tėvais, kartais – su dabartiniais mokytojais. Pokalbiuose mokytojai teigė, kad buvę mokiniai dažnai, ypač per šventes, ateina į mokyklą pas buvusius auklėtojus, pasakoja apie savo sėkmes ar iškilusias problemas.

4. PAGALBA MOKINIUI

Pagalba mokiniui Pilėnų pagrindinėje mokykloje vertinama gerai, išskyrus temas „Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas“ ir „Tėvų pedagoginis švietimas“, kurios vertinamos vidutiniškai.

Rūpinimasis mokiniiais šioje mokykloje paveikus, aiškus, padedantis mokiniams ir yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų. Viena iš mokyklos deklaruojamų vertybių „Matomas kiekvienas vaikas“ realiai atsispindi mokyklos veikloje. Visiškai suburta specialistų komanda, klasių auklėtojai, dalykų mokytojai ir administracija atsakingai rūpinasi mokiniiais, jų saugumu ir socializacija, stengiasi apsaugoti juos nuo prievartos, nusikalstamumo ir žalingų įpročių. Rytais mokyklos fojė visus pasitinka pavaduotojos ugdymui, Ašigalio skyriuje kiekvieno antradienio rytais pavaduotoja, kuruoja pradinį ugdymą, taip pat susitinka su mokiniiais, tėvais, aptaria iškilusius klausimus. Mokykloje tinkamai užtikrinamas mokinių saugumas: laiptinėse įrengti paauskštinti turėklai, pertraukų metu koridoriuose budi mokytojai ir vyresnių klasių mokiniai, mokyklos fojė nuolat yra budinti darbuotoja, įrengta 12 vidaus stebėjimo kamerų, teritorija stebima 4 lauko stebėjimo kameromis. Dauguma pokalbiuose dalyvavusių mokinių teigė, kad jie mokykloje jaučiasi saugūs, tėvai taip pat saugumą išskyrė kaip vieną iš teigiamų mokyklos bruožų. Psichologinę, socialinę ir pedagoginę pagalbą teikiantys specialistai atsakingai pasidaliję pareigomis ir nedelsiant reaguoja gavę informaciją apie mokinių saugumą ar poreikių tenkinimą. Mokinių poreikiai nustatomi tarpusavio komunikavimo pagalba ir atliekant tyrimus (dėl 5 klasės mokinių adaptacijos, dėl patyčių paplitimo mokykloje, dėl mokymosi motyvacijos, dėl mokinių požiūrio į savo klasę, 1–4 klasių mokinių maitinimo mokykloje ir fizinio aktyvumo įvertinimas). Tai padeda numatyti skirtingas pagalbos priemones, tačiau tyrimams trūksta išbaigtumo, neiški mokinių daroma pažanga. Mokykloje veikia pagalbos mokiniui metodikos grupė, kuri turi veiklos programą, numatyti tyrimai, stendiniai pranešimai, mokinių grupiniai užsiėmimai psichologinėmis, socializacijos temomis. Gerinant mokinių lankomumą vykdoma mokinių nelankymo prevencija. Ją vykdo Vaiko gerovės komisijos nariai, administracija, įtraukti klasių auklėtojai, dalykų mokytojai. Stengiamasi sudaryti visas sąlygas mokinių gerovei. Mokytojų priimti susitarimai dėl namų darbų neskyrimo prieš atostogas, ilgai nelankiusiems mokyklos mokiniams vieną savaitę nerašomi pažymiai, teikiamos konsultacijos, pradinių klasių mokiniai turi galimybę lankyti pailgintos dienos grupę, 5-ųjų klasių mokiniams tikslingai sukurta „Ilgos dienos mokykla“. Joje penktokai susipažįsta su kitų klasių mokiniiais, atranda naujų draugų, lengviau adaptuojasi, ruošia pamokas, jiems padeda ir konsultuoja mokytojai, palydi į neformalaus švietimo būrelius. Pasak direktoriaus pavaduotojų ugdymui, pradėjus vykdyti šią veiklą, dauguma mokinių tapo drąsesni, draugiškesni, kai kurių pagerėjo mokymosi motyvacija ir rezultatai.

Mokinių asmenybės ir socialinė raida tinkama. Bendros mokyklos pastangos ugdyti mokinių pasitikėjimą savimi ir socialinius įgūdžius užtikrina gerą mokinių asmenybės socialinę raidą. Mokiniams sudarytos tinkamos sąlygos ugdytis vertybines nuostatas ir socialinius gebėjimus. Mokykloje veikiančiuose neformaliojo ugdymo užsiėmimuose, organizuojamuose renginiuose ir akcijose dauguma mokinių tenkina savirealizacijos reikmes. Skirstant neformaliojo švietimo valandas ir numatant veiklos programas, atsižvelgiama į tai, kad būtų tenkinami įvairūs poreikiai, ugdomos mokinių meninės, sportinės, sveikos gyvensenos, kūrybinės, kraštotylinės, pilietiškumo kompetencijos. Skatinamas mokinių iniciatyvumas, siekiama, kad kiekvienas ugdytusi kaip asmenybė. Būsimų pirmokų šventei ruošiamasi visus metus – esami pirmokai ruošia parodą, koncertą, vyresnieji mokiniai ruošia koncertą atvirų durų dienai, dalyvauja debatuose, pavasarij vyksta „Pilėnų dainų šventė“, organizuojama pirmūnų šventė, projektinių darbų pristatymai, ugdantys pilietiškumą valstybinių švenčių minėjimai, pilietinės akcijos (mikrorajono senjorų lankymas prieš šventes, kapinių tvarkymas), Kalėdinė vakaronė, „Pilėnų naktis“, organizuojamos muzikinės, sveikatingumo, apsikabinimo pertraukos. Pavaduotoja ugdymui teigė, kad ypač palaikomos iniciatyvos tų mokinių, kuriems sunkiau sekasi mokymasis, stengiamasi, kad jie įsijungtų į veiklas pagal savo išgales, jaustųsi naudingi. Pokalbyje dalyvavę Mokinių tarybos nariai teigė, kad mokykla juos moko tolerancijos, gerumo, atjautos, pagalbos vieni kitiems. To mokosi ir iš

savo mokytojų, nes jie su mokiniais gerai ir pagarbiai elgiasi. Aprašytieji faktai sudaro prielaidas teigti, kad mokykla atsakingai rūpinasi mokiniais ir užtikrina gerą asmenybės socialinę raidą.

Pedagoginė, psichologinė ir socialinė pagalba vertinama gerai.

Pagalba mokantis tinkama. Pagalbos teikimas mokiniams numatytas mokyklos ugdymo plane. Jame teigiama, kad mokymosi pagalbos organizavimą atlieka klasės auklėtojai. Jie stebi ir analizuoja klasės mokinių mokymosi problemas, aptaria klasės valandėlių metu, inicijuoja šių problemų sprendimą su klasėje dirbančiais mokytojais. Dalykų mokytojai stebi ir analizuoja mokiniui kylančius mokymosi sunkumus, teikia mokymosi pagalbą pamokoje, skiria trumpalaikes konsultacijas po pamokų. Pokalbyje dalyvavę mokiniai džiaugėsi mokytojais, jie teigė, kad visada gali paklausti, pasikonsultuoti. Visi žino, kad pagalbą gaus visada, gali klausti nebūtinai tos mokytojos, kuri dėsto, padeda bet kuri. Mokiniais žinoma, kada ir kur konsultacijos vyksta – yra informacija stenduose ir prie kabinetų. Vaiko gerovės komisija mokinių pasiekimus tiria ir analizuoja kartą per trimestrą, identifikuoja kylančius mokymosi sunkumus, informuojami klasių auklėtojai, mokinių tėvai, kartu tariamasi dėl mokymosi pagalbos suteikimo.

Vizito metu kai kuriuose pamokose buvo skiriamas dėmesys ilgesnį laiką mokykloje nebuvusiems mokiniams, pasiūlyta jiems ateiti į konsultacijas. Tai fiksuota muzikos pamokoje 8b klasėje, anglų kalbos 5a, matematikos 2b ir 8 b klasių pamokose, chemijos pamokoje 10a klasėje, rusų kalbos 8a bei choreografijos pamokoje 4c klasėje. Pamokose dauguma mokytojų stebėjo visos klasės veiklą, teikė pagalbą prireikus. Tai sudarė geras sąlygas pagalbos priėmimui, tačiau gabesniems ir mokymosi sunkumų turintiems mokiniams individuali mokytojo pagalba pamokų metu vyko nesistemiškai ir ne visi mokytojai atliko šią veiklą.

Psichologinė ir socialinė pagalba mokykloje paveiki. Tinkamai identifikuojamos ir sprendžiamos mokinių psichologinės ir socialinės problemos, juntama darni specialistų komandos veikla, padedanti spręsti mokinių problemas (pedagogines, psichologines ir socialines) bei užkertanti kelią galimiems neigiamiems veiksniams. Mokyklos interneto svetainėje publikuojami švietėjiški straipsneliai mokiniams ir tėvams socialinėmis ir psichologinėmis temomis, kaip galima spręsti kylančias problemas, stenduose ir prie kabinetų pakabinti specialistų konsultacijų teikimo grafikai, kitos naudingos nuorodos, kur galima gauti pagalbą. Tikslingai dirbama su rizikos grupės mokiniais, turinčiais psichologinių problemų, ieškoma bendravimo formų su probleminėmis šeimomis. Psichologė dirba tik pirmą mėnesį, siekia, kad mokiniai apie jos teikiamas paslaugas žinotų – eina į klases, prisistato, stengiasi pritraukti rizikos grupės mokinius, identifiкуoti problemas ir teikti jiems pagalbą arba parodyti kelius, kur tokią pagalbą gali gauti, veda prevencines pamokas. Pokalbio metu džiaugėsi, kad jau pavyko užmegzti kontaktus su problemų turinčiais paaugliais, susitarta dėl susitikimų pokalbiams prie arbatos puodelio. Pagrindinis psichologės tikslas – išsiaiškinti su administracija, klasių auklėtojais ir mokiniais, kokios didžiausios problemos egzistuoja šiuo metu ir padėti jas spręsti.

Teikiant socialinę pagalbą, mokiniai, turinys socialinės adaptacijos problemų ar socialinių poreikių, priskiriami tikslinėms rizikos grupėms. Lanksčiai dirbama su visų tikslinių grupių mokiniais: organizuojami socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimai (bendravimo, asmens higienos klausimais), individualios konsultacijos (su nelankančiais mokyklos, turinčiais elgesio problemų), mokiniai įtraukiami į vykdomus projektus, organizuojamus renginius, akcijas („Išspręsk problemą be kumščių“, „Mes tarp draugų, gera kartu“, „Vaikai, būkime draugiški“). Tinkamai vykdoma prevencinė veikla. Socialinė pedagogė turi parengusi konflikto sprendimo „žingsnius“, skaidres klasių valandėlėms, lankstinukus, straipsnius prevencinėmis temomis („Kaip sumažinti įtampą“, „Kaip įgyti tėvų pasitikėjimą“, „Kaip ugdyti šiuolaikinę kartą“), teikia konsultacijas mokytojams, klasių auklėtojams, mokinių tėvams. Taikomi socialinės pagalbos metodai ir būdai įvairūs, priemonės dažniausiai prasmingos.

Specialiųjų mokymosi poreikių tenkinimas vertinamas vidutiniškai. Su mokiniais, stokojančiais mokymosi motyvacijos, ir kitais, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais, dirba pagalbos specialistai – logopedas, specialusis pedagogas, psichologė ir socialinė pedagogė, mokytojai, Vaiko gerovės komisija. Fizinę negalią turinčiam mokiniui padeda mokytojo padėjėja. Mokyklos specialistai renkasi kartą per savaitę, atidžiai reaguoja į mokytojų pastebėjimus, operatyviai sprendžia mokinių ugdymosi sunkumų, netinkamo elgesio problemas, kalbasi su

mokinių tėvais, reikalui esant nukreipia į Pedagoginę psichologinę tarnybą (toliau – PPT) nuodugnesniam ištyrimui. Mokytojai, konsultuojami pagalbos specialistų, individualių poreikių turintiems mokiniams rengia individualias ir pritaikytas dalykų programas. Mokyklos ugdymo plane dėl pagalbos mokiniui teikimo numatyta: „1.2.2. Dalykų mokytojai stebi ir analizuoja mokiniui kylančius mokymosi sunkumus, teikia mokymosi pagalbą pamokoje individualizuodami ugdymo procesą (pritaiko mokymosi užduotis, metodikas ir mokymo priemones)...“, tačiau iš stebėtų pamokų protokolų matyti, kad specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymas retai individualizuotas ir diferencijuotas pagal gebėjimus. Pamokose kartais buvo skiriamos kitokios užduotys, bet nesistemiškas konsultavimas ir retai tikrinamas išmokimas nesudarė jiems sąlygų pajusti sėkmę. Veiksmingai ir tinkamai teikta pagalba fiksuota tik apie 25 proc. stebėtų pamokų. Tas stebėta anglų k. 9a ir 8a kl., matematikos 4c, 8b ir 7a kl., muzikos 8b, etikos 5b, rusų k. 8a, 9a ir 10a kl., lietuvių k. 1b, 2b, 4a, 4c, 8a ir 9a kl., istorijos 6a, 8a ir 8b kl., pilietiškumo pagrindų 9a kl., informacinių technologijų 6b, 7a ir 10a kl., fizikos 8a kl., technologijų 6a kl. pamokose. Šiose pamokose buvo veiksmingai teikiama pagalba, sudarytos galimybės mokiniams rinktis užduotis ir darbo tempą arba pagal individualius gebėjimus pateiktos atskiros užduotys, stebėtas išmokimas procesas eigoje, skirti diferencijuoti namų darbai. Apie 64 proc. stebėtų pamokų pagalba buvo teikiama tik patenkinamai.

Gabių vaikų ugdymas neišskirtinis. Mokykla pagerbia gabius mokinius organizuodama jiems šventes, išvykas, teikdama padėkas už gerus rezultatus, talpindama jų nuotraukas stende mokyklos fojė. Gabieji mokiniai skatinami dalyvauti mokyklos kultūriniame gyvenime, savivaldoje, neformaliojo ugdymo užsiėmimuose, realizuoti savo gebėjimus miesto renginiuose, konkursuose, olimpiadose, tačiau mokykloje nėra parengtos gabių vaikų ugdymo sistemos, tik iš dalies analizuojami gabiųjų mokinių poreikiai. Vizito metu prieš pamokas mokytojų pateiktuose informaciniuose lapeliuose buvo nurodoma, kad klasėse yra gabių mokinių, tačiau pamokose tokiems mokiniams retai buvo taikomos kitokios ugdymo formos ar pateikiamos aukštesnio lygmens užduotys, ne visada buvo išnaudotas gabių mokinių potencialas. Geresni gabių mokinių ugdymo pavyzdžiai stebėti anglų k. 5a, muzikos 8b kl. pamokose – gabesniams buvo sudarytos sąlygos paaiškinti kitiems, kurie nežino, 10a kl. fizikos pamokoje gabesni paaiškino ir sprendė užduotį lentoje, istorijos pamokose 8b ir 9a kl., matematikos 7a kl. bei informacinių technologijų 6b kl. greičiau dirbantiems ir gabesniams buvo suteikta galimybė padaryti daugiau ir aukštesnio lygmens užduočių, mokiniai galėjo rinktis užduotis pagal savo gebėjimus, matematikos pamokoje 2b kl. gabesni „dirbo ekspertu“ – padėjo tiems, kuriems nesiseka, 4c kl. choreografijos pamokoje lankantys pramoginius šokius demonstravo teisingus šokio žingsnelius. Tačiau daugumoje stebėtų pamokų buvo dirbama su visa klase, visiems atliekant tokias tas pačias užduotis. Apibendrinti pamokų stebėjimų duomenys leidžia vertintojams teigti, kad gabių mokinių ugdymas nesistemiškas.

Pagalba planuojant karjerą vertinama gerai. Pagalba renkantis mokymosi kryptį ir profesinis švietimas vertinama gerai, o pagalba renkantis mokyklą yra vidutiniška. Mokykloje suburta ugdymo karjerai darbo grupė, yra parengtas „2014–2015 m. m. ugdymo karjerai planas“, kurio tikslas – padėti mokiniams sąmoningai rinktis švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijų: savęs pažinimo, karjeros galimybių pažinimo, karjeros planavimo. Numatyta pagal galimybes karjeros projektavimą integruoti į mokomuosius dalykus, organizuoti renginius, rašinių konkursus, viktorinas apie profesijas ir gebėjimus, diskusijas „Ateities profesijos“, „Kas apsprendžia mano ateitį“, vykdyti bendrus užsiėmimus mokiniams apie savęs pristatymą, kaip kaupti kompetencijų portfelį ir jį pristatyti. Vykdomos mokinių savęs pažinimo anketinės apklausos (5–6 kl. mokiniams), polinkių testai (8–10 kl. mokiniams), organizuojamos paskaitos „Karjeros planavimas ir savęs pažinimas“, teikiamos konsultacijos, visiems prieinamos ir matomose vietose nurodytas konsultacijų teikimo laikas. Bibliotekoje yra atskiras literatūros apie profesijas skyrius, informacinių lankstinukų apie profesines mokyklas, tačiau, bibliotekininkės pastebėjimu, mokiniai dažniausiai naudojami interneto svetainėmis, daug sužino iš mokytojų. Pokalbyje dalyvavę mokiniai teigė, kad trimestrų pabaigoje kalbasi su klasių auklėtojais, tėvais apie savo pasiekimus, polinkius, mokytojai pataria ir padeda apsispręsti, kokią rinktis tolimesnę kelią – tęsti mokymąsi gimnazijoje ar profesinėje mokykloje. Iš mokytojų sužino apie kitų miesto mokyklų, gimnazijų keliamus

reikalavimus, tvarką, tas padeda apsispręsti ir pasirinkti mokyklą.

Mokiniam padedama suprasti ir sužinoti profesijų paklausą ir norimos specialybės įgijimo būdus. 9–10 klasių mokiniai dalyvauja profesinių mokyklų organizuojamose Atvirų durų dienose, organizuojami susitikimai, pokalbiai su įvairių profesijų žmonėmis, specialistais, rengiančių mokyklų atstovais, su profesinio rengimo centrų dėstytojais, buvusiais mokiniais. Sudaromos sąlygos mokiniams vykti į įmones ir įstaigas, ten organizuojamos netradicinės pamokos ir realioje aplinkoje supažindinami su profesijomis. Mokiniai lankosi profesinių mokyklų praktinio mokymo klasėse, tuomet turi galimybes praktiškai save išbandyti. Pavaduotojos ugdymui teigimu, tokia praktika padeda mokiniams apsispręsti, suteikia pasitikėjimo renkantis profesiją ar mokymosi kryptį. Išorės vertintojų komanda profesinį švietimą vertina kaip tikslingą ir padedantį mokiniams planuoti savo ateitį.

Tėvų pedagoginis švietimas patenkinamas. Ši statistinė informacija tikslingai panaudojama bendruose tėvų susirinkimuose, skatinant tėvus nuolat domėtis vaikų mokymusi. Tėvams, neturintiems prieigos prie el. dienyno, mokykla pagal poreikį teikia spausdintą ataskaitą. Mokyklos bendravimas su tėvais dažniausiai informacinio pobūdžio: tėvai kviečiami į visuotinius tėvų susirinkimus, Atvirų durų dienas, pateikiama informacija interneto svetainėje, informuojama įrašais TAMO dienyne, vyksta individualios konsultacijos, organizuojami klasių tėvų susirinkimai dažniausiai apie mokykloje kylančias problemas, į pagalbą kviečiami mokyklos specialistai. Būsimų pirmokų tėvai supažindinami su mokyklos veikla, pagalbos teikimo sistema, prevencine veikla. Pagalbos mokiniui specialistai iš dalies padeda tėvams suprasti ir tenkinti mokinių socialinius, ugdymosi ir kt. poreikius, tačiau psichologinių, pedagoginių žinių apie vaikų auklėjimą, elgesio koregavimą, tėvų pagalbos mokantis galimybes iš mokyklos tėvai sužino minimaliai. Tik klasių susirinkimų metu psichologė, socialinė pedagogė skaito trumpus pranešimus socialinėmis, psichologinėmis temomis, trumpų patarimų tėvai gali rasti mokyklos interneto svetainėje skyrelyje tėvams. Pasak mokyklos administracijos, pagalbos specialistų, tėvai paskaitų nenori ir nesidomi. Tokių paskaitų reikalingumu suabejojo ir pokalbyje dalyvavę tėvai, neva pasiskaityti galima ir kitur. Surinkta informacija leidžia daryti prielaidą, kad tėvų nenorą ir menką susidomėjimą lemia mokyklos taikomi tradiciniai, nepatrauklūs bendravimo su tėvais būdai, įvairesnių, tėvams įdomesnių temų nagrinėjimo stoka, girdėtų paskaitų abejotinas aktualumas ir naudingumas daugumai tėvų. Pokalbyje su V GK specialusis pedagogas teigė, kad visuotiniame susirinkime dauguma tėvų nenoriai klausė paskaitos apie mokinių sutrikimus ir specialiuosius ugdymosi poreikius. Tikėtina, kad tokios temos nagrinėjimas būtų aktualus ir naudingas tikslinei mokinių tėvų grupei, bet ne visiems. Atsižvelgiant į surinktą informaciją, daroma išvada, kad tėvų švietimo politika yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad jeigu mokykla taikytų įvairesnes ir patrauklesnes bendravimo su tėvais formas ir būdus, organizuotų tėvams įdomesnes paskaitas, kūrybiškiau nagrinėtų aktualias temas, dauguma mokinių tėvų, globėjų, rūpintojų giliau suprastų vaikų amžiaus tarpsnių specifiką, efektyviau padėtų spręsti jų bendravimo, elgesio ir ugdymosi problemas, veiksmingiau padėtų savo vaikams mokantis, vyktų glaudesnis bendradarbiavimas su mokykla.

5. MOKYKLOS STRATEGINIS VALDYMAS

Mokyklos strateginis valdymas vertinamas vidutiniškai. Mokyklos strategija priimtina. Bendruomenė yra parengusi 2013–2015 metų strateginį planą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, valstybines švietimo 2012–2022 metų strategijos nuostatas, Kauno miesto savivaldybės 2005–2015 m. strateginio plano ir 2008–2015 metų strateginio plano pakeitimo kryptis bei mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus. Strateginis planas kasmet konkretinamas ir tikslinamas metų veiklos planais.

Strateginiame plane pakankamai kryptingai suformuluota mokyklos misija, vizija, vertybės ir filosofija (mokiniui, mokytojui, aplinkai), ir numatyti du strateginiai tikslai dera tarpusavyje, atspindi mokyklos siekius. Rengiant mokyklos strateginį planą, atlikta situacijos ir išorinė analizė, numatytas strategijos realizavimo priemonių planas. Strategija buvo pristatyta ir patvirtinta Mokyklos tarybos posėdyje. Bendruomenė turi galimybę su vizija, misija, tikslais bei uždaviniais

susipažinti mokyklos interneto svetainėje, mokyklos antro aukšto stenduose. Kalbėdami su Mokyklos tarybos nariais, Metodine taryba, vidaus įsivertinimo grupės nariais, išorės vertintojai įsitikino, kad mokyklos bendruomenė žino apie mokyklos viziją ir misiją, geba ją nusakyti savais žodžiais.

Planavimo procedūros yra priimtinos. Iš pokalbių su mokyklos bendruomenės nariais, mokyklos vadovais išorės vertintojai daro išvadą, kad minėto laikotarpio strategiją, 2014 metų veiklos planą kūrė tik dalis bendruomenės narių, daugiausia metodinių grupių pirmininkai ir keli mokytojai, suburti į darbo grupę. Metinės veiklos programos tikslai ir uždaviniai iš dalies dera su strateginiais, jie iškeliami remiantis praėjusių metų veiklos analize. Išanalizavus mokyklos veiklos planuose, metodinių grupių veiklos planuose, klasių vadovų veiklos planuose ir pedagogų dalykų ilgalaikiuose planuose fiksuotas priemonės uždavinių realizavimui, matyti, kad tik dalis suplanuotų priemonių sudaro galimybę uždaviniams pasiekti, ne visoms priemonėms numatyti pamatuojami rezultatai. Trūksta uždavinio, priemonių ir laukiamų rezultatų dermės. Išorės vertintojai atkreipė dėmesį, kad planuojant mokyklos veiklą tik iš dalies remiamasi įsivertinimo rezultatais, todėl nėra aišku, kaip mokykloje gauti įsivertinimo rezultatai koreliuoja su mokinių pasiekimų kokybe.

Mokyklos savęs vertinimas vertinamas gerai. Mokyklos veiklos įsivertinimą atlieka direktoriaus įsakymu sudaryta vidaus įsivertinimo darbo grupė, veiklą kuruoja direktoriaus pavaduotoja ugdymui. Mokytojų tarybos posėdyje atliekamas plačiojo vidaus įsivertinimo anketavimas, paruoštas pagal interneto sistemoje IQES online Lietuva skelbiamą klausimyną. Apdoroti anketų duomenys svarstomi mokyklos metodinėse grupėse, išaiškinamos dvi, trys silpniausios sritys, reikalaujančios gilesnio nagrinėjimo. Grupės nariai yra pasiskirstę darbus tarpusavyje: kuriamos veiklos rodiklių iliustracijos, rengiamos ir apibendrinamos apklausų anketos, rašomos įsivertinimo išvados. Mokykloje yra susitarta dėl įsivertinimo procedūrų, terminų ir išvadų pateikimo formų. Taikomi anketavimo, darbo su dokumentais ir duomenimis metodai, stebimos ir aptariamios pamokos. Išanalizavus dokumentus, apibendrinus pokalbius, įvertinus Mokytojų tarybos, Metodinės tarybos, metodinių grupių susirinkimų protokoluose fiksuotus faktinius duomenis, bendru išorės vertintojų sutarimu, galima teigti, kad mokyklos veiklos įsivertinimo procesas vertinamas tinkamai ir traktuojamas, kaip stiprus mokyklos veiklos rodiklis.

Mokyklos įsivertinimo grupės nariai teigė, kad įsivertinimo procesas įdomus, suteikia galimybių kryptingai įvertinti mokyklos veiklą, tačiau duomenų apie visapusišką įsivertinimo rezultatų panaudojimą veiklos tobulinimui vertintojams nepateikė. Metodinės grupės analizuoja mokyklos įsivertinimo grupės veiklos išvadas ir iš dalies remiasi pateiktomis rekomendacijomis planuodamos veiklą. Mokytojų taryba supažindinama su įsivertinimo išvadamis, o rezultatai iš dalies panaudojami rengiant mokyklos strateginį planą, mokyklos metinius veiklos planus. Remdamiesi pokalbiu su mokyklos įsivertinimo grupės nariais, peržiūrėtais dokumentais, Metodinės tarybos planu, metodinių grupių veiklos planais, ilgalaikiais mokytojų dalykininkų planais vertintojai konstatuoja, kad įsivertinimo išvados galėtų būti plačiau taikomos mokyklos veikloje.

Vadovavimo stilius priimtinas. Bendruomenės narius į mokyklos valdymą bandoma įtraukti per savivaldą. Mokykloje veikia tėvų, mokinių ir mokytojų savivalda – Mokinių, Mokyklos ir Mokytojų tarybos. Mokyklos vadovai palaiko ryšius su socialiniais partneriais, institucijomis ir rėmėjais, šios mokyklos mokine Seimo nare Orinta Leipute ir Seimo nariu Arimantu Dumčiumi. Direktoriui, direktoriaus pavaduotojoms ugdymui suteikta II vadybinė kvalifikacinė kategorija. Mokyklos vadovų santykiai su bendruomene grindžiami tarpusavio supratimu, priimant sprendimus stengiamasi atsižvelgti į mokytojų nuomones. Tačiau išorės vertintojų surinkta ir apibendrinta informacija leidžia teigti, kad mokyklos vadovams kaip komandai reikėtų patobulinti savo veikloje reikalavimų aiškumo, kolegialumo, tikslingiau bendradarbiauti, siekiant pagrindinių mokyklos tikslų. Vizito metu vertintojai fiksavo, kad iš dalies palaikoma mokytojų lyderystė, nors lyderiais nesiremiamas tobulinant mokyklos veiklą. Iš pokalbių su savivaldos organizacijomis, įsivertinimo darbo grupė neišaiškėjo, kad mokykloje yra neformalieji lyderiai. Išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad lyderystė šioje mokykloje nėra mokyklos sėkmę lemiančiu veiksniu, nors mokykloje yra aktyvių ir sėkmingai dirbančių mokytojų – teikiančių metodinę pagalbą kolegoms, kartu su mokiniiais siekiančių aukštesnių rezultatų, vykdančių gerosios patirties sklaidą, dažnai vykstančių į kvalifikacijos tobulinimosi kursus, aktyviai dalyvaujančių įvairiuose renginiuose už mokyklos ribų.

Personalo valdymas ir personalo komplektavimas paveikus. Dauguma mokykloje dirbančių mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų turi būtiną išsilavinimą ir tinkamą kvalifikaciją. Iš 51 mokykloje dirbančio mokytojo, administracijos atstovo ir pagalbos mokiniui specialisto 8 darbuotojai (16 proc.) turi magistro išsilavinimą. Mokykloje dirba mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai, turintys kvalifikacines kategorijas: ekspertai – 6 proc., mokytojai metodininkai – 66 proc., vyresnieji mokytojai – 24 proc., neatestuoti – 4 proc. Daugumos mokytojų pedagoginis stažas daugiau nei 15 metų, amžius 55–59 metai. Iš pokalbių su mokyklos direktoriaus pavaduotojomis, aptarnaujančio personalo atstovais, mokyklos muziejaus medžiagos, nagrinėtų mokyklos dokumentų analizė leidžia daryti išvadą, kad mokykloje dirba pakankamai kvalifikuotų pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, aptarnaujančio personalo, kurie turi reikiamą išsilavinimą ir kvalifikaciją. Vertintojai konstatuoja, kad tai stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Dėmesys personalui geras. Kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas dviem kryptimis: visos mokytojų bendruomenės mokymo bei individualių tobulėjimo poreikių tenkinimo. Pokalbiai su mokyklos Metodine taryba, Mokyklos taryba, savivaldos institucijų nariais leidžia teigti, kad mokykloje gerbiami ir skatinami dauguma bendruomenės narių. Dėkojama padėkos raštais, viešai pagiriant, direktoriaus pavaduotojoms pagiriant asmeniškai. Išorinio vertinimo metu išsiaiškinta, kad mokytojų ir aptarnaujančio personalo kaita nedidelė.

Personalo darbo organizavimas vertinamas vidutiniškai. Sukomplektuotas aptarnaujantis personalas, o tai sudaro galimybes tvarkyti mokyklos aplinką, palaikyti švarą patalpose. Pakankamas kiekis mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų. Iš pokalbių su mokyklos mokytojais, Mokyklos taryba ir pamokų tvarkaraščių galima teigti, kad veikla mokykloje tinkamai organizuojama per du mokyklos pastatus (Šiaurės pr. 73 ir Ašigalio g. 23), nors kai kuriems dalyko mokytojams (anglų kalbos, muzikos) per trumpas laiko tarpas atvykti į darbą kitame mokyklos pastate. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokykloje dirba pakankamas personalo skaičius ir mokykla turi aukštos kokybės ugdymo paslaugų teikimo galimybes, pedagoginei pagalbai teikti sukomplektuota gebanti mokinių poreikius tenkinti specialistų komanda, bet veikla organizuojama ne visuomet veiksmingai ir prasmingai.

Materialinių išteklių valdymas priimtinas, lėšų vadyba paveiki. Mokyklos finansinius išteklius sudaro valstybės specialioji dotacija mokinio krepšeliui finansuoti, savivaldybės asignavimai savarankiškomis funkcijoms bei specialiosioms programoms vykdyti, nuomos lėšos, dviejų procentų pajamų mokesčio parama. Mokyklos vadovas biudžeto lėšas tvarko atsižvelgdamas į bendruomenės poreikius ir gaunamų lėšų kiekį. Mokykla kasmet gauna dviejų procentų pajamų mokesčio paramos ir nuomos lėšas kurias naudoja ugdymo procesui gerinti, mokyklos aplinkos problemoms spręsti, mokytojams, aptarnaujančiam personalui ir mokiniams skatinti. Kasmet mokyklos bendruomenei pateikiama finansinė mokyklos ataskaita. Lėšų panaudojimas tenkina daugumos mokyklos bendruomenės poreikius.

Turto vadyba priimtina. Mokymui (-si) mokykla naudoja 39 kabinetus. Visiems mokytojams kabinetuose įrengtos kompiuterizuotos darbo vietos. 66 proc. kabinetų stacionariai sumontuoti daugialypės terpės projektoriai, mokymui naudojama 4 interaktyvios lentos. Pradinių klasių mokymui mokykla įsigijusi „ActiVote“ pultelius. Visuose mokomuosiuose, aptarnaujančio personalo, administracijos kabinetuose įrengtas stacionarus ar bevielis interneto ryšys. Bibliotekos fonduose sukaupta 2054 egzempliorių knygų, vadovėlių fondas – 16903 egzemplioriai.

Mokymosi aplinkos apibendrintas vertinimas (N=99)

10 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokos	46 pamokos	42 pamokos	2 pamokos
9,1 proc.	46,5 proc.	42,4 proc.	2,0 proc.

Vizito metu stebint pamokas buvo vertinamas ne tik patalpos tinkamumas mokytis, jaukumas, estetiškumas bet ir informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių kiekis, tinkamumas ir panaudojimo veiksmingumas bei racionalus erdvių, patalpų pritaikymas ir naudojimas procesui.

Dauguma mokytojų klasėse kuria gerą edukacinę aplinką mokymui(-si). Tačiau stebėtose pamokose vertintojai dažnai fiksavo, kad informacijos šaltiniai bei IKT naudoti retai – tik 32,3 proc. visų mokykloje vertintųjų stebėtų pamokų. Iš jų 6 proc. mokytojų vestų pamokų trūko vaizdumo. Veiksmingą interaktyvios lentos naudojimą fiksavo 7a klasės informacinių technologijų, 10a klasės informacinių technologijų pamokose. Tik nedidelė dalis mokytojų, panaudodami įvairias mokymo priemones bei informacinius šaltinius, siekė kitaip organizuoti mokymą ir mokymąsi, kitaip pateikti mokomąją medžiagą. Veiksmingą mokymo priemonių panaudojimą vertintojai užfiksavo 2b, 4c kl. lietuvių k., 8a kl. istorijos, 8a kl. anglų k., 9a kl. pilietiškumo pagrindų pamokose. Tačiau tik dalis mokytojų dirba inovatyviai, naudodami šiuolaikines informacines kompiuterines mokymo(-si) technologijas, nes daugelyje stebėtų pamokų mokytojai naudojo tik vadovėlius bei pratybų sąsiuvinius.

Patalpų naudojimas vertinamas patenkinamai. Mokykla naudoja dviem pastatais. Pagrindinis pastatas Šiaurės pr. 73 ir pradinių klasių korpusas Ašigalio g. 23. Čia įrengti 7 pradinių klasių kabinetai, mokytojų-bibliotekos kambarys, kita pastato dalis išnuomota. Abiejuose pastatuose pakeisti langai, daugumoje kabinetų yra nauji mokykliniai suolai, atnaujinta grindų danga, tinkamas apšvietimas, vienodos vertikaliosios žaliuzės. Daugumos klasių patalpos estetiškos, mokiniams pakanka mokymosi vietų. Įrengta biblioteka, kurią sudaro bendroji skaitykla, vadovėlių saugykla. Skaitykloje įrengta 12 darbo vietų 6 iš jų kompiuterizuotos su interneto prieiga. Pagrindiniame pastate įkurtas muziejus. Atnaujinta mokyklos aktų salė, I aukšto fojė, tualetai, du aikštynai ir stadionas, įrengta 12 vidaus ir 4 lauko stebėjimo kameros. Mokyklos pastatų estetinis vaizdas iš išorės yra geras, viduje – patenkinamas. Mokykloje pastebimos pastangos pagal turimas galimybes ir išteklius kurti jaukias, estetiškas, saugias ir higienos normų reikalavimus atitinkančias erdves. Dalyje kabinetų ugdymo procesas, sporto renginiai vyksta saugioje aplinkoje, bet reikalaujančioje remonto. Remdamiesi pokalbiu su mokyklos mokiniais, vertintojai konstatuoja, kad mokykloje trūksta vientisų, išbaigtų edukacinių erdvių, estetiškų koridorių ar kitų aplinkų.

IV. MOKYKLOS ĮSIVERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Vidaus įsivertinimas mokykloje atliekamas vadovaujantis Bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. ĮSAK–607. Vidaus įsivertinimu (anksčiau – auditu), mokykla susidomėjo beveik prieš dešimtmetį. “Bendrojo lavinimo mokyklos vidaus audito metodikos IV-oje dalyje, kurioje aprašome Kauno miesto mokyklų patirtis (2006) publikuojamas straipsnis „Kaip mes išmokome žodį kontentanalizė“.

Šiuo metu mokykloje nuosekliai ir planingai atliekamas vidaus įsivertinimas: plačiojo įsivertinimo metu nustatomos geriausiai ir prasčiausiai vertinamos sritys, temos ir rodikliai, po to atliekamas giluminis pasirinktų rodiklių vertinimas. Svarbu pabrėžti tai, kad į įsivertinimo procesą įtraukiama visa mokyklos bendruomenė: metodinėse grupėse kuriamos iliustracijos, kurias vėliau apibendrina ir išgrynina Vidaus įsivertinimo grupės nariai. Tokiu būdu visuotinai susitariama, kaip mokykla supranta ir apsibrėžia veiklos kokybę. Aprašymai aiškūs, suprantami, glausti ir atitinkantys mokyklos galimybes. Pavyzdžiui, rodiklis 1.2.3. „Mokyklos kaip organizacijos pažangos siekis“ mokykloje suprantamas taip: „Mokykla, siekdama pažangos, tobulina mokymą ir mokymąsi, bei kitus veiklos aspektus: santykius, aplinką, laisvalaikį, papildomą(?) ugdymą, vadybos kultūrą“. 4 ir 2 lygio iliustracijos konkretizuojamos procentais arba Vidaus įsivertinimo aprašomaisiais kokybės epitetais, pavyzdžiui, „dauguma mokytojų, 80 ir daugiau proc. diegia šiuolaikines mokymosi naujoves, taiko IKT savo darbinėje veikloje“. Mokyklos tarybos ir Mokytojų tarybos posėdžių protokolų analizė, pokalbiai su Vidaus įsivertinimo grupės nariais leidžia teigti, kad vidaus įsivertinimo procesas ne tik nuosekliai ir planingai vykdomas, bet ir aptariamas Mokytojų taryboje, Mokyklos taryboje. Su gautais duomenimis supažindinami mokinių tėvai susirinkimuose, apibendrinta informacija skelbiama mokyklos interneto svetainėje. Analizuodami vidaus įsivertinimo dokumentus, vertintojai atkreipė dėmesį, kad retais atvejais, bet pasitaiko neatitikimų arba dviprasmybių. Pavyzdžiui, 2012–2013 m. m. atlikus giluminį įsivertinimą, rodiklio 1.4.3. „Mokyklos įvaizdis ir viešieji ryšiai“ kaip privalumas nurodoma „Mokykla patraukli gerais mokytojo-mokinio tarpusavio santykiais“, o rodiklyje 1.1.4. „Bendruomenės santykiai“, kaip

tobulintinas prioritetas įvardinta „Ugdyti pagarbų mokinių ir mokytojų tarpusavio bendradarbiavimą“.

Gerai įvertinę vidaus įsivertinimą kaip procesą ir jį išskyrę kaip vieną iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų, išorės vertintojai konstatuoja, kad mokykloje dar nesusiformavusi praktika realiai pamatuoti vidaus įsivertinimo poveikį atskiriems subjektams: mokytojams ir mokiniams. Pokalbyje Vidaus įsivertinimo grupės nariai, kiek prisiminė, nurodė teigiamus pokyčius: „mokyklos vidinės erdvės tapo jaukesnės, įsteigtas psichologo etatas, mokytojai patobulėjo naudodami informacines technologijas ir nagrinėjosi diferencijavimo galimybes, organizuotas mokytojų kvalifikacijos kėlimo seminarų ciklas (6 seminarai) „Sėkminga pamoka“, veikia „Ilgos dienos mokykla“ 1–5 klasių mokiniams, pradėta stebėti kolegų pamokas tikslu pasimokyti ir mokytojui patarti“. Tačiau išorės vertintojams nepavyko rasti fiksuotos informacijos, kokias būdais patikrinama, ar numatyti vidaus įsivertinimo prioritetai buvo įgyvendinti, išskyrus „Ilgos dienos mokyklos“ modelio kūrimo eigą ir poveikį, kuris aptariamasis ir analizuojamas 2013 ir 2014 metų veiklos planuose.

Mokykla, subūrusi kompetentingą ir atsakingai dirbančią Vidaus įsivertinimo grupę, gerai įvaldžiusi vidaus įsivertinimą kaip nuoseklų procesą, neabejotinai turi realių vidinių galimybių ir potencialo išanalizuoti gautų rezultatų panaudojimo efektyvumą ir veiksmingumą. Tai sudarytų prielaidas ne tik įvertinti atskirus mokyklos gyvenimo aspektus, bet ir(ar) patikrinti, kaip kryptingai ir paveikiai vyksta tobulinimo procesas, ypač įgyvendinant deklaruojamas vertybes ir filosofiją:

„Pastebėtas kiekvienas mokinys. Kvalifikuotas ir gebantis prisitaikyti besikeičiančioje visuomenėje mokytojas. Modernėjanti, jauki, saugi, demokratiška ir darbinga aplinka“.

Išorės vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja mokyklos direktoriui J. Daukšiui, pavaduotojoms ugdymui A. Blauzdžiūnienei, D. E. Gaigalaitei, B. Koreivienei, pavaduotojui ūkio reikalams G. Geniui, visai bendruomenei už konstruktyvų bendradarbiavimą ir svetingumą.

Mokyklų veiklos kokybės
išorinio vertinimo skyriaus vedėja

Snieguolė Vaičekauskienė